

ÚRAD
PRIEMYSELNÉHO VLASTNÍCTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

NÁRODNÁ STRATÉGIA DUŠEVNÉHO VLASTNÍCTVA

Banská Bystrica február 2023

Obsah

Zoznam skratiek:	3
1 ÚVOD	4
1.1 Základné informácie a kontext vzniku stratégie	5
1.2 Vízia, cieľ a základné strategické smerovanie	6
1.3 Inštitucionálny rámec, užívatelia stratégie a relevantné strategické dokumenty	7
2 DEFINÍCIA A ANALÝZA RIEŠENÉHO PROBLÉMU (ANALYTICKÁ ČASŤ)	9
3 STRATEGICKÉ OBLASTI A CIELE	12
3.1 Kvalitnejšia a rýchlejšia ochrana duševného vlastníctva	12
3.2 Podpora povedomia a využívania duševného vlastníctva	13
3.3 Vymožiteľnosť práv duševného vlastníctva a posilnenie komercializácie	17
3.4 Zintenzívnenie medzinárodnej spolupráce	22
ZÁVER	24
Prílohy.....	25
Príloha č. 1 Štatistické údaje o vývoji práv duševného vlastníctva na Slovensku 2012 - 2022	25
Príloha č. 2 Výšky príjmov z medzinárodných organizácií.....	28

Zoznam skratiek:

CPVO	Úrad spoločenstva pre odrody rastlín
CVTI SR	Centrum vedecko-technických informácií Slovenskej republiky
EK	Európska komisia
EÚ	Európska únia
EUIPO	Úrad Európskej únie pre duševné vlastníctvo
EPO	Európska patentová organizácia
EPÚ	Európsky patentový úrad
MF SR	Ministerstvo financií Slovenskej republiky
MK SR	Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky
MSP	malé a stredné podniky
MS SR	Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky
MŠVVaŠ SR	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
MV SR	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
OSN	Organizácia spojených národov
POO	Plán obnovy a odolnosti SR
SAV	Slovenská akadémia vied
SR	Slovenská republika
ÚPV SR	Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky
VPI	Vyšehradský patentový inštitút
WIPO	Svetová organizácia duševného vlastníctva

1 ÚVOD

Duševné vlastníctvo predstavuje v najvšeobecnejšom vyjadrení určitý *statok* nehmotnej povahy, ktorý je výsledkom tvorivého myslenia alebo tvorivej duševnej činnosti ľudí. Duševné vlastníctvo si vyžaduje dôslednú právnu ochranu¹ a jeho využívanie je zvyčajne viazané na súhlas autora, tvorca, pôvodcu alebo majiteľa.

Duševné vlastníctvo je dôležitou súčasťou inovačného ekosystému krajiny. Podiel hodnoty nehmotného majetku, ktorý je podstatným indikátorom na celkovom majetku obchodných spoločností, vzrástol zo 17 % v roku 1975 na 90 % v roku 2020 a neustále rastie. Účinný systém ochrany práv duševného vlastníctva je, vzhľadom na schopnosť duševného vlastníctva podnecovať tvorivosť a inovácie v celej ekonomike, dôležitým prvkom a kľúčovým aktívom pri budovaní konkurencieschopnej ekonomiky. Inovácie majú zásadný vplyv na rast našej konkurencieschopnosti i celého hospodárstva krajiny. Výkonnosť v efektívnom umiestňovaní a raste inovácií má priamy vplyv na umiestnenie Slovenska vo svetových rebríčkoch, ktoré hodnotia štruktúru a kvalitu podnikateľského prostredia.

Inovačný ekosystém nemôže prosperovať bez účinnej ochrany duševného vlastníctva a účinných nástrojov na obchodovanie s nehmotnými statkami² a úlohou štátu je vytvoriť účinné a fungujúce nástroje ochrany duševného vlastníctva.

Inovatívne myšlienky a zhodnocovanie kreatívneho potenciálu by mali mať v každom štáte vytvorené vhodné ekonomické podmienky a spoločenské prostredie na rozvoj a na nové výzvy. Podpora duševného vlastníctva by preto mala byť jednou zo zásadných strategických priorít pre oblasť kultúry i pre oblasť hospodárstva.

Kľúčovou úlohou všetkých zainteresovaných subjektov je nielen poskytovať podporu pri registrácii duševného vlastníctva podnikov, ale tiež prispieť k ochrane výtvorov, vynálezov, riešení a rôznych ďalších vyjadriteľných nápadov, ktoré vznikajú na Slovensku.

Akokoľvek rýchly a efektívny systém registrácie bez rovnako rýchlej a funkčnej ochrany práv duševného vlastníctva, bez právnej istoty a efektívneho vymáhania práv súvisiacich s duševným vlastníctvom, bez istoty, že majiteľ práv si ich aj vymôže, je systém zbytočný a nemusí mať pozitívny vplyv na motiváciu registrovať a zverejňovať duševné vlastníctvo, a teda ani nenapomôže rozvoju inovačného ekosystému. Paralelne so systémom registrácie je preto potrebné rozvíjať aj systém vymáhateľnosti práv.³

---

¹ Ochranou duševného vlastníctva sa zaoberá právne odvetvie právo duševného vlastníctva, ktoré tvoria dve oblasti - autorské právo a práva súvisiace s autorským právom a právo priemyselného vlastníctva.

² Pozri aj dokument [COM\(2020\) 760 final](#) Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Maximálne využitie inovačného potenciálu EÚ. Akčný plán pre oblasť duševného vlastníctva na podporu obnovy a odolnosti EÚ, str. 1 ods. 2.

³ K uvedenému pozri aj dokument z 27. augusta 2020 „AS-IS report“, ktorý predstavuje analytickú správu o stave výskumu, vývoja a inovácií na Slovensku a ktorého cieľom bolo vytvorenie informačnej a analytickej bázy pre ďalšie fázy procesu aktualizácie Stratégie výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu Slovenskej republiky, ktorý v časti týkajúcej sa ochrany duševného vlastníctva na str. 42 konštatuje: „*The application procedure is generally not seen as a major issue; while some administrative steps are necessary it is altogether feasible for undertakings to obtain a patent. This statement from the interviews is in line with the IPRI indicators. However, the enforcement of intellectual property rights is more of a challenge. Especially at global level and in competition with multinational corporations, it requires high volume of resources and is often not successful.*“ Dokument je dostupný na <https://www.mirri.gov.sk/sekcie/investicie/strategia-vyskumu-a-inovacii-pre-inteligentnu-specializaciju-sr/aktualizacia-ris3/index.html>.

Celkovo možno zhodnotiť, že oblasť duševného vlastníctva na Slovensku ešte stále často stojí len v úzadí a nie všetky subjekty si plne uvedomujú jej význam a pridanú hodnotu, ktorú im môže poskytnúť. Cieľom tohto strategického dokumentu je najmä poukázať na silné stránky a výhody duševného vlastníctva, ako aj identifikovať a pomenovať opatrenia naprieč celou ekonomickou i spoločenskou sférou, ktoré majú potenciál zabezpečiť podporu a povedomie o duševnom vlastníctve.

1.1 Základné informácie a kontext vzniku stratégie

Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky (POO) schválený vládou SR v apríli 2021⁴ konštatuje, že oblasť vedy, výskumu a inovácií patrí k oblastiam, v ktorých Slovensko v medzinárodnom porovnaní najviac zaostáva.⁵ Cieľom POO v oblasti vedy, výskumu a inovácií je *prostredníctvom zásadných reforiem a posilnenia financovania zlepšiť úroveň výskumu a vývoja a inovačný potenciál SR a tak zlepšiť jej konkurencieschopnosť*. V komponente 9 POO nazvanom *Efektívnejšie riadenie a posilnenie financovania vedy, výskumu a inovácií* sú identifikované nedostatky v oblasti slovenského ekosystému vedy, výskumu a inovácií (*roztrieštenosť politiky vedy, výskumu a inovácií⁶, nedostatočné financovanie výskumu a vývoja, nedostatočná spolupráca súkromného a verejného sektora, nedostatočná medzinárodná spolupráca a internacionalizácia a rigidita hodnotiacich a implementačných procesov, ktoré brzdia inovácie*) a následne navrhnuté opatrenia (reformy a investície) smerujúce k ich eliminácii.

Jednou z výziev, ktoré v uvedených súvislostiach stoja pred slovenským výskumným, vývojovým a inovačným ekosystémom, je *vytvorenie systému flexibilnej, účinnej koordinácie verejných aktérov ovplyvňujúcich stav výskumno-vývojovo-inovačného ekosystému a vytvorenie stratégie výskumnej a inovačnej politiky so zreteľom na výskumno-vývojové kapacity, potreby hospodárstva krajiny a celospoločenské výzvy*. Súčasťou v POO navrhovaných opatrení smerujúcich k splneniu tejto úlohy je vybudovanie nadrezortných inštitucionálnych kapacít a prijatie nového zastrešujúceho prierezového dokumentu Národná stratégia výskumu, vývoja a inovácií do 2030⁷.

Aj v procese vzniku Národnej stratégie duševného vlastníctva boli opakovane akcentované negatívne momenty spojené s roztrieštenosťou *politiky vedy, výskumu a inovácií* a subjekty zúčastnené na procese vzniku Národnej stratégie duševného vlastníctva pozitívne vnímajú a plne si uvedomujú dôležitosť v POO navrhovaných opatrení (vybudovanie nadrezortných inštitucionálnych kapacít⁸; prijatie Národnej stratégie výskumu, vývoja a inovácií do 2030).

⁴ Uznesenie vlády SR č. 221 z 28. apríla 2021.

⁵ POO, Časť 1.3 Plán obnovy ako ucelená reakcia na krízu a principiálne výzvy slovenskej ekonomiky; str. 6.

⁶ Roztrieštenosť politiky vedy, výskumu a inovácií na Slovensku je dlhodobým fenoménom, ktorý bol pomenovaný aj v prípravnom dokumente *Recommendations to the government of the Slovak Republic for developing a national intellectual property strategy* z októbra 2017 autormi A. Radauer, T. Dedenbostel, María del Carmen Calatrava Moreno (Technopolis Group Viedeň) v spolupráci s WIPO; rovnako je pomenovaný aj v analytickom a informačnom dokumente „AS-IS report“ z augusta 2020 vypracovanom v rámci procesu aktualizácie Stratégie výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu Slovenskej republiky, ako aj v samotnej stratégii SK RIS3 2021+.

⁷ Komponent 9 POO uvádza, že Národná stratégia výskumu, vývoja a inovácií do roku 2030 *určí smerovanie výskumno-vývojovej a inovačnej politiky, jej ciele, nástroje, kľúčové ukazovatele výkonnosti (KPIs – Key Performance Indicators) a formy financovania. A to nielen z hľadiska kľúčových oblastí podpory výskumu a vývoja (rozpracované v RIS3), na ktorú bude prirodzene nadväzovať, ale aj všeobecne pre celý výskumno-vývojový a inovačný ekosystém*.

⁸ Súvisiace zmeny už boli čiastočne v roku 2022 realizované, a to vrátane ich legislatívneho ukotvenia. Pozri zákon č. 172/2005 Z. z. o organizácii štátnej podpory výskumu a vývoja a o doplnení zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov v znení účinnom od 25. apríla 2022 ako aj § 24 ods. 5 zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy.

Opatrenia prijaté na základe Národnej stratégie duševného vlastníctva by mali dopĺňať opatrenia prijaté v Národnej stratégii výskumu, vývoja a inovácií do 2030 tak, aby bol vytvorený komplexný systém podpory tak vzniku, ako aj ochrany inovatívnych riešení, pričom medzirezortnou koordináciou by sa malo predchádzať nežiadúcemu prijímaniu duplicitných opatrení (a neúčelnému využívaniu zdrojov).

Súčasťou Národnej stratégie duševného vlastníctva nie je popis konkrétnych opatrení a akčný plán ich implementácie; ich vypracovanie bude objektívne možné až po schválení Národnej stratégie výskumu, vývoja a inovácií do 2030 a súvisiaceho akčného plánu⁹.

1.2 Vízia, cieľ a základné strategické smerovanie

Duševné vlastníctvo je dôležitým podnikateľským aktívom, ktoré prispieva k zabezpečeniu toho, aby inovátori dostali za svoju prácu vo forme nových riešení spravodlivú odmenu a aby sa zabezpečila návratnosť ich investície.

Vyvážený, efektívny, predvídateľný, zrozumiteľný a spoľahlivý systém ochrany duševného vlastníctva pomôže inovátorom zužitkovať ich vynálezy a výtvary, bude významným stimulom pre inovácie, konkurencieschopnosť a hospodársky rozvoj slovenských subjektov a bude prispievať k rámcu pre spoluprácu a transferu technológií. Za týmto účelom je nevyhnutné prijať a implementovať politiku vyvážených opatrení¹⁰ s potenciálom pomôcť nielen hospodárstvu Slovenska ale aj spoločnosti ako celku.

Národná stratégia duševného vlastníctva sa cielene zameriava na oblasť ochrany duševného vlastníctva. Identifikuje možnosti a vo všeobecnosti pomenúva realizovateľné a dosiahnuteľné opatrenia v oblasti ochrany duševného vlastníctva, a to predovšetkým v oblasti modernizácie systému na ochranu duševného vlastníctva, zvyšovania povedomia verejnosti o duševnom vlastníctve a v oblasti podpory MSP pri zvyšovaní ich konkurencieschopnosti prostredníctvom ochrany ich duševného vlastníctva, ktorými je možné prispieť k zlepšeniu inovačného ekosystému krajiny.

Cieľom stratégie je identifikovať možnosti s potenciálom posilniť ochranu duševného vlastníctva na Slovensku prostredníctvom strategických cieľov zameraných na štyri strategické oblasti:

- kvalitnejšia a rýchlejšia ochrana duševného vlastníctva,
- podpora povedomia a využívania duševného vlastníctva,
- vymožiteľnosť práv duševného vlastníctva a posilnenie komercializácie a
- zintenzívnenie medzinárodnej spolupráce.

---

⁹ V zmysle § 5 ods. 1 a 2 zákona č. 172/2005 Z. z. o organizácii štátnej podpory výskumu a vývoja a o doplnení zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 137/2022 Z. z. *je národná stratégia výskumu, vývoja a inovácií hlavný strategický dokument, ktorý určuje zábery, ciele a priority Slovenskej republiky a princípy dobrého riadenia a efektívnosti v oblasti výskumu, vývoja a inovácií a je záväzným východiskovým dokumentom na prípravu súvisiacich strategických a koncepčných materiálov štátnej vednej, technickej a inovačnej politiky pripravovaných ústrednými orgánmi štátnej správy a ich podriadenými orgánmi.* Z uvedeného dôvodu bol proces tvorby Národnej stratégie duševného vlastníctva pozdržaný tak, aby tvorba obidvoch strategických dokumentov (Národná stratégia výskumu, vývoja a inovácií 2030 a Národná stratégia duševného vlastníctva) prebiehala v zásade paralelne.

¹⁰ Z dôvodu efektívneho nakladania so zdrojmi je pri tvorbe politiky ochrany duševného vlastníctva, resp. voľbe opatrení potrebné vyhnúť sa vytváraniu duplicit.

Stratégia je postavená na troch hlavných princípoch – zefektívnenie procesov získania ochrany, cielený prístup v poskytovaní služieb a digitálna transformácia služieb pre používateľov.

Ciele Národnej stratégie duševného vlastníctva sú konzistentné s cieľmi stanovenými v dokumente Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Maximálne využitie inovačného potenciálu EÚ. Akčný plán pre oblasť duševného vlastníctva na podporu obnovy a odolnosti EÚ¹¹.

1.3 Inštitucionálny rámec, užívatelia stratégie a relevantné strategické dokumenty

Ako už bolo uvedené v častiach 1.1 a 1.2 tohto dokumentu, ambíciou Národnej stratégie duševného vlastníctva nie je nahrádzať strešné dokumenty v oblasti vedy, výskumu a inovácií (či už existujúce alebo plánované). Stratégia sa cielene zameriava na oblasť ochrany duševného vlastníctva; uvedené je premietnuté aj v identifikácii inštitucionálneho rámca, resp. identifikácii aktívnych aktérov, ktorí v rámci Slovenska pôsobia v tejto oblasti.

Na tvorbe štátnej politiky v oblasti ochrany duševného vlastníctva, jej uskutočňovaní, výkone štátnej správy a tvorbe právnej úpravy vo veciach, ktoré sú v ich pôsobnosti, sa podieľajú tieto orgány ústrednej štátnej správy:

- Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky ako ústredný orgán štátnej správy pre autorské právo a práva súvisiace s autorským právom¹²,
- Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky ako ústredný orgán štátnej správy pre oblasť priemyselného vlastníctva¹³,
- Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky patrí k dôležitým tvorcom politik v oblasti práva duševného vlastníctva, a to predovšetkým v oblasti vymožitelnosti práv,
- Ministerstvo financií Slovenskej republiky ako ústredný orgán štátnej správy pre oblasť colníctva¹⁴, resp. finančná správa s kompetenciami v oblasti vymožitelnosti práv¹⁵,
- Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky s kompetenciami v oblasti vymožitelnosti práv,
- Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky s kompetenciami v oblasti podpory rozvoja vedy, techniky a vzdelávania¹⁶,
- Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky s čiastkovými kompetenciami v oblasti ochrany zemepisných označení a označení pôvodu a ako zriaďovateľ a nadriadený orgán Ústredného kontrolného a skúšobného ústavu poľnohospodárskeho v Bratislave.

Analýzy a informácie obsiahnuté v tejto stratégii sú však užitočným zdrojom informácií aj pre vládu SR, Úrad vlády SR, ktorý plní úlohy strategickej a metodologickej koordinácie v oblasti výskumu, vývoja a inovácií,¹⁷ a iné orgány verejnej správy (vrátane nimi zriadených organizácií na podporu výskumu,

¹¹ V dokumente [COM\(2020\) 760 final](#) z 25.11.2020 vyzvala EK členské štáty EÚ na vypracovanie vnútroštátnych politik a stratégií v oblasti duševného vlastníctva v súlade s cieľmi stanovenými v akčnom pláne EK a súčasne vyzvala členské štáty EÚ, aby sa lepšia ochrana a presadzovanie práv duševného vlastníctva stali pre členské štáty prioritou v ich úsilí o zabezpečenie obnovy hospodárstva.

¹² § 18 zákona č. 575/2001 Z. z. organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy.

¹³ § 32 zákona č. 575/2001 Z. z.

¹⁴ § 7 zákona č. 575/2001 Z. z.

¹⁵ Zákon č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

¹⁶ Priamo riadenou organizáciou MŠVVaŠ SR je CVTI SR.

¹⁷ § 24 ods. 5 zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení zákona č. 137/2022 Z. z. (účinný od 25.4.2022).

vývoja a inovácií) a širšiu odbornú verejnosť, a to najmä z dôvodu prepojenia ochrany duševného vlastníctva s inovačným ekosystémom.

K hlavným užívateľom stratégie (pasívnym aktérom) patria:

- individuálni autori, tvorcovia, pôvodcovia alebo majitelia práv,
- podnikateľský sektor,
- vedeckovýskumné a akademické inštitúcie,
- patentoví zástupcovia a advokáti.

V súčasnosti neexistuje na národnej úrovni nadrezortný strategický dokument zameraný na oblasť ochrany duševného vlastníctva.¹⁸

Aktuálnym strategickým dokumentom EÚ je Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Maximálne využitie inovačného potenciálu EÚ. Akčný plán pre oblasť duševného vlastníctva na podporu obnovy a odolnosti EÚ.¹⁹

---

¹⁸ V niektorých strategických dokumentoch sa stretávame so všeobecným prístupom k oblasti ochrany duševného vlastníctva; príkladom je opatrenie 2.5 Rozvíjať a zlepšovať oblasť patentového práva a ochrany duševného vlastníctva v Stratégii hospodárskej politiky Slovenskej republiky do roku 2030; obdobne k téme ochrany a využívania duševného vlastníctva pristupuje aj Stratégia výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu Slovenskej republiky 2021 -2027 (SK RIS3 2021+) resp. Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky.

¹⁹ Dokument Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Maximálne využitie inovačného potenciálu EÚ. Akčný plán pre oblasť duševného vlastníctva na podporu obnovy a odolnosti EÚ dostupný na <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/ALL/?uri=CELEX%3A52020DC0760> .

2 DEFINÍCIA A ANALÝZA RIEŠENÉHO PROBLÉMU (ANALYTICKÁ ČASŤ)

V posledných desaťročiach dramaticky stúpa význam duševného vlastníctva. Podiel hodnoty nehmotného majetku, ktorý je podstatným indikátorom na celkovom majetku obchodných spoločností, vzrástol zo 17 % v roku 1975 na 90 % v roku 2020²⁰. Premena z tradičného priemyslu na znalostnú ekonomiku má priamy súvis s duševným vlastníctvom.

Nehmotné aktíva, ako sú vynálezy, umelecké diela alebo iné kultúrne výtvary, značky, softvér, know-how, podnikové procesy a údaje, sa stali základnými kameňmi súčasného hospodárstva. Za posledné dve desaťročia sa v EÚ objem ročných investícií vynaložených na takéto produkty duševného vlastníctva zvýšil o 87 %, kým objem hmotných investícií sa zvýšil len o 30 %. Avšak priveľa spoločností, najmä malé a stredné podniky a startupy, nepripisuje dôležitosť ochrane svojich nehmotných aktív a nevyužívajú v plnej miere príležitosti, ktoré ponúka ochrana duševného vlastníctva.

Duševné vlastníctvo intenzívne využívajú priemyselné odvetvia, ktoré zohrávajú zásadnú úlohu v hospodárstve EÚ a ktoré ponúkajú spoločnosti udržateľné pracovné miesta. Zo spoločnej štúdie Európskeho patentového úradu (EPÚ) a Úradu Európskej únie pre duševné vlastníctvo (EUIPO) s názvom „Rýchlo rastúce podniky a práva duševného vlastníctva“ vyplynulo, že odvetvia intenzívne využívajúce práva duševného vlastníctva v súčasnosti tvoria takmer 45 % HDP Európy a priamo prispievajú k vytvoreniu takmer 30 % všetkých pracovných miest²¹. V prípade MSP s právami duševného vlastníctva je o 21 % pravdepodobnejšie, že budú v nasledujúcom období rásť, a o 10 % pravdepodobnejšie, že sa stanú rýchlo rastúcou firmou. V prípade podnikov, ktoré vlastnia celý súbor práv duševného vlastníctva, je pravdepodobnejšie, že dosiahnu vysoký rast. Až 54 % MSP registruje pozitívny vplyv na ich podnikanie po ochrane svojich práv duševného vlastníctva. Medzi hlavné identifikované vplyvy patrilo zvýšenie reputácie (52 %), obratu (39 %) a vstup na nové trhy (37 %).

Podľa údajov Svetovej organizácie duševného vlastníctva (WIPO)²² v roku 2020 rástol počet všetkých typov prihlášok priemyselných práv. Celosvetovo bolo podaných 3,3 milióna patentových prihlášok (+1,6 %), 3 mil. prihlášok úžitkových vzorov (+28,1 %), 17,2 mil. prihlášok ochranných známk (+13,7 %) a 1,4 mil. prihlášok dizajnov (+2,0 %).

Štatistické údaje o vývoji práv duševného vlastníctva na Slovensku v rokoch 2011 až 2022 sú uvedené v prílohe č. 1.

Inovačná výkonnosť vybraných globálnych ekonomík sa v poslednom desaťročí zvýšila najmä v ázijských krajinách – Južnej Kórei, Číne a Japonsku. V porovnaní s rokom 2011 sa index inovačnej výkonnosti zvýšil v Južnej Kórei o 18,2 %, v Číne o 15,3 % a Japonsku o 9,8 %. Výrazný progres v zavádzaní inovácií zaznamenala aj Brazília a Južná Afrika, ktorých skóre sa v priebehu rokov 2011 – 2018 zvýšilo o 14,2 resp. 10,4 %. Index inovačnej výkonnosti európskych krajín sa v dlhodobom horizonte zvýšil o 7,7 %. Zlepšenie zaznamenala aj Austrália a Rusko. Naopak k zhoršeniu inovačnej aktivity v dlhodobom horizonte došlo v Indii (o 6,0 %), USA (o 2,6 %) a Kanade (o 1,0 %).

Slovensko v hodnoteniach inovačnej výkonnosti už dlhodobo stagnuje²³.

²⁰ [S&P 500 Intangible Asset Value Study, 2020.](#)

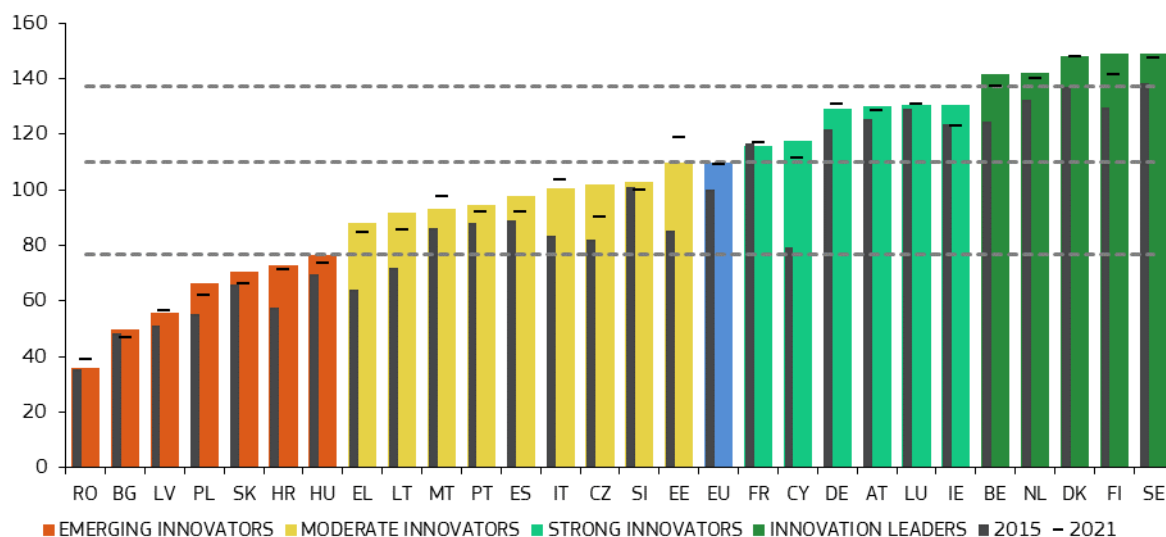
²¹ [Odvetvia intenzívne využívajúce práva duševného vlastníctva a ekonomická výkonnosť v EÚ](#), EUIPO – EPÚ, 2019.

²² WIPO IP Facts and Figures 2021 <https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo-pub-943-2021-en-wipo-ip-facts-and-figures-2021.pdf>.

²³ Na základe údajov z European Innovation Scoreboard 2011 – 2021.

Efektívne porovnanie výkonnosti Slovenska s ostatnými európskymi krajinami poskytuje European Innovation Scoreboard 2022²⁴, v ktorom je krajina zaradená do skupiny začínajúcich inovátorov. Slovensko sa v celkovej inovatívnosti umiestnilo v poslednej štvrtine krajín EÚ, no na druhej strane sa pohybuje blízko priemeru krajín Vyšehradskej štvorky. Krajiny V4 kopírujú vývoj priemernej úrovne sumárneho inovačného indexu²⁵ krajín EÚ, ale na nižšej úrovni. Najväčšie rozdiely v inovačnej výkonnosti medzi silnými a miernymi inovátormi sú predovšetkým v oblasti ľudských zdrojov, atraktivity výskumných systémov, financií a úrovne prepojení na iné podniky, vedu či spolufinancovanie. Podľa výsledkov European Innovation Scoreboard je slovenský výskumný systém považovaný za menej atraktívny pre zahraničie a nedosahuje ani 20 % úrovne v porovnaní s najlepšimi krajinami. V jednej zo sledovaných dimenzií bola zaznamenaná veľká priepasť medzi výkonnosťou v publikačnej činnosti v porovnaní s oblasťou prihlasovania priemyselných práv. Na základe najnovšej správy vypracovanej v roku 2022 dosiahlo Slovensko „skóre“ 64,3 % priemeru EÚ. Najlepšie hodnotenie získali inovační lídri na čele so Švédskom, Fínskom, Dánskom, Holandskom a Belgickom. Slovensko sa umiestnilo na 23. mieste a bolo zaradené do skupiny začínajúci inovátori.

Graf č. 1: Inovačná výkonnosť krajín EÚ v roku 2022

Zdroj: European Innovation Scoreboard 2022

²⁴ European Commission, 2022. [European Innovation Scoreboard 2022](#).

²⁵ Sumárny inovačný index sumarizuje inovačnú výkonnosť krajín EÚ prostredníctvom sledovania štyroch hlavných ukazovateľov - rámcové podmienky (ľudské zdroje, atraktívne výskumné systémy, digitalizácia), investície (financie a podpora, investície do podnikov, využívanie informačných technológií), inovačné činnosti (inovátori, prepojenia, duševné vlastníctvo) a vplyvy (vplyv na zamestnanosť, vplyv predaja, udržateľnosť životného prostredia).

Veľmi podobná je pozícia Slovenska aj v globálnom inovačnom indexe²⁶. V roku 2022²⁷ sa Slovensko výrazne prepadlo o deväť miest a patrí mu 46. miesto zo 132 sledovaných krajín, pričom možno identifikovať pretrvávajúce doterajších systémových nedostatkov.

Podľa analýzy práv duševného vlastníctva podnikov v krajinách EÚ v rokoch 2017 až 2019²⁸ menej ako 9 % MSP v EÚ vlastní práva duševného vlastníctva, pričom práve podniky intenzívne využívajúce tieto práva majú v priemere o 20 % vyššie príjmy na zamestnanca a vyplácajú v priemere o 19 % vyššie mzdy. Podľa štúdie z 2 317 MSP na Slovensku len 0,2 % podnikov vlastní národný patent, čo nás zaraďuje na úplný koniec krajín EÚ. V porovnaní s krajinami V4 za nami zaostáva len Maďarsko (0,1 %), pričom Rakúsko (1,38 %), Česko (0,63 %) a Poľsko (0,73 %) sa od nás zásadnejšie vzdialili. Na vyššej priečke sa Slovensko umiestnilo v podiele firiem, ktoré vlastní akékoľvek práva, a to najmä z dôvodu vlastníctva ochranných známok. Z celkového počtu skúmaných firiem (v prípade Slovenska to bolo 2 648 firiem) vlastní nejaký druh priemyselných práv 5,07 % MSP, pričom v tomto ukazovateli konkurujeme Fínsku (5,1 %) či Holandsku (4,96 %).

Investície verejného a priemyselného sektora do výskumu a vývoja na Slovensku sú priveľmi nízke na to, aby výrazne zvýšili výkonnosť v oblasti inovácií. Aj kvôli podpriemerným súkromným investíciám do tejto oblasti zo strany MSP zaznamenáva Slovensko veľmi malý pokrok v inováciách. Celkovo sú výdavky podnikov na výskum a vývoj na Slovensku jedny z najslabších v EÚ a sústreďujú sa na výrobu so strednou až vysokou technologickou náročnosťou v oblastiach, kde prevládajú nadnárodné spoločnosti²⁹. Na jednej strane na Slovensku fungujú veľké medzinárodné firmy, ktoré sústreďujú svoju výskumnú činnosť v krajinách svojho sídla, na druhej strane má Slovensko relatívne nízky podiel inovačných spoločností z radov domácich firiem. K nízkym výdavkom súkromného sektora na výskum a vývoj prispieva chýbajúca stratégia v oblasti výskumu a vývoja a chýbajúce ciele opatrenia, obmedzené zapojenie výskumných inštitúcií a obmedzené výskumné kapacity. Veľký počet MSP na Slovensku nemá žiadne výskumné aktivity.

Definovaním systematických riešení podpory výskumu, vývoja a inovácií sa zaoberá POO avizovaná Národná stratégia výskumu, vývoja a inovácií do 2030, ktorá by mala byť vládou SR schválená v roku 2023.

---

²⁶ Globálny inovačný index, ktorý monitoruje WIPO, radí svetové ekonomiky podľa ich inovačných schopností a skladá sa približne z 80 ukazovateľov rozdelených do inovačných vstupov a výstupov. Pri tvorbe inovácií sú dôležité inovačné vstupy, ako je vysoko kvalifikovaná pracovná sila, vzdelávacie a výskumné pracoviská, služby pre podnikateľov, dostatočný počet dodávateľov, sofistikovaný trh, infraštruktúra a prístup ku kapitálu. Inovačný výstup je široký pojem líšiaci sa od odvetvia k odvetviu. Merať ho, znamená vyčíslieť, do akej miery nápady na nové výrobky a služby, pochádzajúce z inovatívnych odvetví, predstavujú ekonomickú pridanú hodnotu a ovplyvňujú schopnosť preniknúť na trh.

²⁷ WIPO 2022, Global Innovation Index 2022 https://www.wipo.int/global_innovation_index/en/2022/index.html.

²⁸ [Dopad priemyselných práv na priemysel v EÚ](#) - EUIPO a EPO, 2021.

²⁹ European Semester Country Report 2019.

3 STRATEGICKÉ OBLASTI A CIELE

3.1 Kvalitnejšia a rýchlejšia ochrana duševného vlastníctva

Prístup k rýchlym, účinným a dostupným nástrojom ochrany duševného vlastníctva a taktiež ku kvalitnému poradenstvu pri zabezpečení vysokej kvality udelenej ochrany je pre inovátorov kľúčový. Rovnako tak je kľúčová pomoc pre inovátorov, ak si plánujú chrániť svoje vynálezy za hranice Slovenska a potrebujú pomôcť so stratégiou ochrany v iných štátoch.

Úlohou štátu je vytvoriť účinné a fungujúce nástroje ochrany duševného vlastníctva. S uvedeným úzko súvisí aj požiadavka na modernejšie, kvalitnejšie a rýchlejšie fungovanie štátnej správy, nakoľko proces smerujúcu k zabezpečeniu ochrany pre inovácie je rozhodujúcim príspevkom k zabezpečeniu toho, aby inovátori dostali za svoju prácu spravodlivú odmenu.

Je nevyhnutné **zamerať pozornosť na primeranú rýchlosť registrácie práv priemyselného vlastníctva zo strany štátu**. V dobe rýchleho vedeckého pokroku dochádza neustále ku skracovaniu inovačného cyklu, inak povedané času, pokiaľ je jedna inovácia nahradená druhou. A tento trend je možné pozorovať vo všetkých oblastiach techniky. Preto je aj jednou zo základných úloh zabezpečiť včasnú ochranu, tak aby sa práva z nej dali vymáhať ešte v čase, keď to je relevantné.

Požiadavka na skrátenie doby konania o udelení ochrany je legitímna, avšak naďalej sa musí zabezpečiť vysoká kvalita udelenej ochrany.

Je potrebné **vyvinúť úsilie na zjednodušenie, zefektívnenie, zrýchlenie a posilnenie transparentnosti rozhodovacích (administratívnych) procesov**. Keďže uvedené nemusí byť nevyhnutne podmienené zmenou legislatívy, bude preskúmaná aj možnosť ďalšej optimalizácie procesov.

Dĺžku konania o udelení ochrany môže ovplyvniť aj samotný prihlasovateľ aktívnym a rýchlym vykonaním nevyhnutných úkonov spojených s konaním o jeho prihláške.³⁰ **Možnosť uplatnenia tzv. Fast Tracku ako zrýchleného postupu v konaní o udelení ochrany**, ktorý je plne v rukách prihlasovateľa, bude preskúmaná vo vzťahu ku všetkým hlavným predmetom priemyselných práv.

Bude preskúmaná **možnosť zvýšenia procesnej motivácie účastníkov sporových konaní pred ÚPV SR zavedením paušálnej náhrady trov konaní** pre úspešných účastníkov konaní zastúpených profesionálnymi zástupcami, čo je dobrou praxou v mnohých členských krajinách EÚ ale aj v EUIPO. Revízií bude podrobená štruktúra správnych poplatkov v oblasti priemyselného vlastníctva a ich sadzby, tak aby zodpovedali povahe a náročnosti úkonov a konaní vykonávaných ÚPV SR.

Systém ochrany k predmetom priemyselného vlastníctva spočíva v tom, že pre vznik týchto práv je potrebné rozhodnutie štátneho orgánu (ÚPV SR), a v tejto súvislosti nemožno opomenúť otázku ľudských zdrojov. Zabezpečenie vysokej kvality rozhodovania, resp. vysokej kvality udelenej ochrany, tak aby udelené právo predstavovalo pre jeho majiteľa skutočnú konkurenčnú výhodu, je prioritou. Nevyhnutnou podmienkou pre kvalitu rozhodovania je však **kvalita ľudských zdrojov**, tzn. dostatočné

³⁰ V októbri 2020 bola na ÚPV SR spustená služba Fast Track pre prihlášky ochranných známk s cieľom zverejniť ochrannú známku vo Vestníku ÚPV SR v systéme Fast Track do 30 pracovných dní namiesto 56 – 172 dní, ktoré boli aktuálne v čase spustenia služby (<https://www.indprop.gov.sk/?fasttrack>). Služba Fast Track pre patenty bola spustená 1. 3. 2021 a umožňuje prihlasovateľom, ktorých vynálezy spĺňajú podmienky patentovateľnosti, získať na vynález patent do 24 mesiacov od podania prihlášky (<https://www.indprop.gov.sk/?fasttrack-patenty>).

množstvo kvalitných odborníkov, a to pre všetky oblasti priemyselného vlastníctva.³¹ Osobitné požiadavky sú kladené na odbornosť expertov, ktorí posudzujú prihlášky na ochranu technických riešení (patentové prihlášky a prihlášky úžitkových vzorov). Od týchto expertov sa vyžaduje nielen znalosť príslušných právnych predpisov, ale aj detailná znalosť oblasti techniky, ktorej sa týka predmet posudzovanej prihlášky, a primeraná znalosť cudzích jazykov (minimálne anglického jazyka, v ktorom je publikovaná podstatná časť odbornej technickej literatúry). Potreba expertov z jednotlivých oblastí techniky sa v čase mení tak, ako sa mení počet podaných prihlášok z týchto oblastí.³² Kým v minulosti bolo najviac prihlášok podávaných z oblasti chémie a farmácie, v súčasnosti sú najviac podávané prihlášky z oblasti strojárstva a elektrotechniky. Pre kvalitné a rýchle rozhodovanie o udelení, resp. odmietnutí ochrany je kritická schopnosť flexibilne reagovať na meniace sa požiadavky na ľudské zdroje (technickú špecializáciu patentových expertov) a pre potreby ÚPV SR zabezpečiť potrebný počet expertov zo všetkých oblastí techniky, vrátane expertov, o ktorých je na trhu práce najväčší záujem, akými sú v súčasnosti odborníci z oblasti IKT, elektrotechniky a strojárstva. Bez kvalitných ľudských zdrojov je ťažké držať krok s trendmi vývoja duševného vlastníctva na úrovni EÚ, resp. úrovni medzinárodnej a vystupovať ako aktívny a silný hráč na EÚ a medzinárodných fórach.

V súvislosti s vývojom a využívaním nástrojov zahŕňajúcich umelú inteligenciu budú preskúmané **možnosti ďalšieho využívania technických prostriedkov a nových technológií s cieľom podporiť a uľahčiť procesy**. V oblasti technických riešení ide napríklad o zatriedňovanie prihlášok alebo vykonávanie rešerší.

Autorské právo ako súčasť práva duševného vlastníctva musí na Slovensku stáť na kvalitnej autorskoprávnej legislatíve, čo následne môže viesť k rozvoju kreatívneho a kultúrneho priemyslu. Slovensko ako stále mladá ekonomicky vyvíjajúca sa krajina by mala vytvoriť vhodné podmienky na podporu inovácií. Nové technológie prinášajú nové možnosti a idú ruka v ruku s vývojom rôznych „start-upov“, pričom okrem priemyselných práv (patentov, ochranných známok) sa im musí garantovať príslušná ochrana aj prostredníctvom autorského práva, pokiaľ ním môžu byť za splnenia určitých predpokladov chránené. Komplexný a zrozumiteľný autorský zákon tak prispieva k podpore kultúry, tvorivosti, vzdelania a k šíreniu výsledkov výskumu či k rozvoju internetovej ekonomiky. Nepriamo sa podieľa aj na zvyšovaní konkurencieschopnosti Slovenska prostredníctvom vytvorenia vitálneho rámca na podporu inovácií a investícií do sektora kreatívneho priemyslu.

3.2 Podpora povedomia a využívania duševného vlastníctva

Jedným z výrazných dopadov technologického vývoja je postupná re-orientácia poslania a úlohy národných úradov priemyselného vlastníctva. K pôvodnej primárnej úlohe registrovať právne tituly sa pridružujú **poradenské a konzultačné služby**. Tento vývoj je zreteľný aj na medzinárodnej a regionálnej úrovni.

Patentové úrady vo vyspelých inovačných ekosystémoch sa v poslednej dekáde stali okrem registračných a ochranných autorít aj centrami popularizácie a šírenia povedomia ohľadom duševného vlastníctva pre verejný aj súkromný sektor. Slovensko túto úlohu zatiaľ neprevzalo resp. prevzalo len čiastočne, a preto bude ambíciou nastúpiť na rozbehnutý vlak inovačných ekonomík a zvyšovať

³¹ Nie je možné akceptovať stav, aby všeobecný trend znižovania počtu štátnych zamestnancov (znižovanie počtu systemizovaných miest) dosiahol v podmienkach ÚPV SR kritickú mieru, ktorá by mala negatívny vplyv na výkon jeho hlavných činností.

³² ÚPV SR na ročnej báze vyhodnocuje počty patentových prihlášok a prihlášok úžitkových vzorov podaných z jednotlivých oblastí techniky (podľa medzinárodného patentového triedenia). Údaje sú dostupné vo výročných správach ÚPV SR (pozri <https://www.indprop.gov.sk/dokumenty-na-stiahnutie/vyroczne-spravy>).

ekonomický potenciál aj prostredníctvom **popularizačnej činnosti a modernizovania služieb ÚPV SR** v tejto oblasti. ÚPV SR rozšíri a skvalitní portfólio služieb poskytovaných verejnosti v tejto oblasti, tak ako je tomu vo vyspelých inovačných ekosystémoch.

Ochrana vynálezu je teritoriálna (ochrana len v jurisdikcii, kde bolo o ochranu požiadané). Najlepšie vynálezy však ďaleko presiahnu rozmer hraníc a pre ich škálovanie je nevyhnutné ísť za hranice Slovenska. Práve teraz, v dobe prepájania ekonomík a globalizácie, je nevyhnutná **úloha ÚPV SR, aby aktívne pomáhal pri ochrane najúspešnejších slovenských vynálezov v zahraničí, vysvetľoval kroky a stratégiu, ktorú je nevyhnutné nastaviť už v úvodných štádiách tak, aby vôbec bola možná následná ochrana a aby sa na Slovensko vracala pridaná hodnota z inovačnej aktivity.**

V tejto súvislosti má ÚPV SR ambíciu poskytovať komplexné služby pre klientov úradu zamerané na:

- prípravu stratégie ochrany duševného vlastníctva konkrétneho klienta,
- poradenstvo pri ochrane vynálezov v zahraničí,
- rešeršné služby,
- poradenské a vzdelávacie služby pre centrálne transferu technológií,
- mapovanie najnovšieho technologického vývoja v určitej oblasti techniky,
- konzultácie k ochrane priemyselných práv a ďalšie.

Naším cieľom je byť bližšie pri mladých inovátoroch, MSP a inovačných hub-och, a preto ÚPV SR plánuje zriadenie flexibilného pracoviska v blízkosti inovačných centier.

Popularizácia, vzdelávanie a konzultačné služby poskytované ÚPV SR tak prispievajú k efektívnejšiemu transferu technológií (pozri aj časť 3.3).

Zvyšovanie povedomia a vzdelávanie o duševnom vlastníctve je kľúčové na všetkých úrovniach a globálnym cieľom je **zvýšenie povedomia o duševnom vlastníctve u čo najširšej skupiny príjemcov**. Pre ľahšie dosiahnutie uvedeného zväžime zriadenie pracovísk ÚPV SR aj mimo jeho sídla.

Dlhodobou víziou je integrácia duševného vlastníctva do **študijných programov na vysokých školách**, aj mimo štúdiá v študijnom odbore právo. S ohľadom na zameranie študijného odboru je potrebné prispôbiť rozsah a obsah vzdelávania o duševnom vlastníctve.³³

Pridanou hodnotou by malo byť cielenejšie vzdelávanie v oblasti duševného vlastníctva resp. zvyšovanie povedomia o duševnom vlastníctve v rámci základného a stredného školstva. Samotné zavedenie do učebných osnov je možné cielene nahradiť aktivitami spojenými s networkingom a vytvorením platformy pre vyučujúcich duševného vlastníctva, ich tréningom, vzdelávaním a prípravou učebných materiálov.

Žiadúce je aj zvyšovanie informovanosti o duševnom vlastníctve vo verejnej správe. Už v súčasnosti sa cielene na tento účel organizujú školenia a semináre s rôznymi subjektmi verejnej správy (napr. prostredníctvom Inštitútu verejnej správy). V tejto súvislosti je potrebné hodnotiť ako prínosný zámer vybudovania silnej nadrezortnej koordinácie a nadrezortných inštitucionálnych kapacít v oblasti riadenia vedy, výskumu a inovácií v súlade s POO.³⁴ Nastavenie inovačného ekosystému tak

³³ Zaujímavý insight ponúka študentom posledných ročníkov vysokých škôl stážový program ÚPV SR organizovaný v posledných rokoch; pozri napr. <https://www.indprop.gov.sk/?aktuality&clanok=staz-v-urade-priemyselneho-vlastnictva-slovenskej-republiky>.

³⁴ Súvisiace zmeny už boli čiastočne v roku 2022 realizované, a to vrátane ich legislatívneho ukotvenia. Pozri zákon č. 172/2005 Z. z. o organizácii štátnej podpory výskumu a vývoja a o doplnení zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti

predpokladá aktívnu interakciu a kooperáciu štátnych orgánov a iných relevantných subjektov aj v oblasti vzdelávania a popularizácie.

Budú preskúmané možnosti vzdelávania zameraného na oblasť ochrany duševného vlastníctva aj pre sudcov.

Oslovenie širokej verejnosti, vzdelávacie aktivity a šírenie povedomia o hrozbách falšovaných výrobkov pre verejné zdravie, bezpečnosť spotrebiteľov a životné prostredie môžu mať za následok zníženie dopytu po falšovanom tovare, a teda zníženie jeho objemu na trhu.³⁵

Už aj dnes prebiehajú časovo i rozsahom ohraničené vzdelávacie aktivity určené pre podnikateľov, odbornú verejnosť, akademickú obec, ale aj laickú verejnosť. Prostredníctvom popularizačných príspevkov na sociálnych sieťach je oslovovaná široká verejnosť. ÚPV SR i MK SR organizujú rôzne podujatia a prednášky s cieľom vzdelávať širokú verejnosť. Na zvyšovanie povedomia o duševnom vlastníctve slúži tiež portál Duševné vlastníctvo, prostredníctvom ktorého môže verejnosť kladť otázky týkajúce sa duševného vlastníctva priamo príslušným orgánom štátnej správy, konkrétne ÚPV SR a MK SR.

V zmysle dokumentu vzatého na vedomie vládou SR³⁶ sa navrhuje **zriadenie Akadémie duševného vlastníctva ako centrálnej vzdelávacej platformy a koordinačného prvku v oblasti vzdelávacích aktivít v oblasti duševného vlastníctva**, ktorá bude systematicky pokrývať vzdelávacie potreby všetkých cieľových skupín.

Navrhuje sa **rozšírenie vzdelávacích aktivít, tvorba vzdelávacích aktivít šitých na mieru konkrétnym skupinám verejnosti, ako aj využívanie on-line formy vzdelávania, resp. digitalizácie vzdelávania**. Cieľom je tiež prispôbiť sa digitálnej ére, a teda premena tradičných prostriedkov propagácie na využívanie moderných vizuálnych prostriedkov – e-learning, video, sociálne siete alebo chatbot.

Navrhuje sa smerovať k **dosiahnutiu lepšej dostupnosti údajov týkajúcich sa práv priemyselného vlastníctva a dostupnosti technických informácií obsiahnutých v prihláškach podaných v ÚPV SR** s väčším užívateľským komfortom pre používateľov.

V oblasti autorského práva sa navrhuje **zlepšiť informovanie širokej verejnosti o možnostiach udeľovania licencií a uzatvárania licenčných zmlúv** na všetkých úrovniach pri používaní predmetov ochrany. V oblasti autorského práva má včasné a dôsledné uzatváranie licenčných zmlúv nezastupiteľnú úlohu. V prvom rade je potrebné posúdiť vždy rozsah predmetov ochrany, ktoré je nevyhnutné licencovať, a následne pristúpiť k uzavretiu vhodnej licenčnej zmluvy ešte pred použitím konkrétneho predmetu ochrany. Autorský zákon ponúka rôzne modely licencovania. Okrem

---

vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov v znení účinnom od 25. apríla 2022 ako aj § 24 ods. 5 zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy.

³⁵ Zapojenie do projektu AUTHENTICITIES, ktorého cieľom je vytvorenie európskej siete miest, ktoré si uvedomujú dôležitosť ochrany duševného vlastníctva, signalizuje pripravenosť aj slovenských miest bojovať proti falšovaniu a zvyšovať povedomie o hodnote duševného vlastníctva a o škodách spôsobených falšovaním a autorským pirátstvom.

Vďaka MK SR sa Slovensko zapojilo aj do projektu Agorateka realizovaného EUIPO. S pomocou EUIPO bol vytvorený národný portál Agorateka Slovakia, ktorý spravuje MK SR. Portál Agorateka Slovakia poskytuje rýchly a jednoduchý prístup k zdrojom (webovým stránkam) s legálnym obsahom a umožňuje vyhľadať stránky s hudbou, filmami, televíznymi programami, elektronickými knihami, videohrami a športovými podujatiami. Aj takýmto spôsobom sa dá čiastočne preventívne pôsobiť voči prístupu k nelegálnemu obsahu či k obsahu pochádzajúcemu z nelegálnych zdrojov, najmä z pirátskych webových stránok.

³⁶ [Návrh cestovnej mapy na dosiahnutie zlepšenia postavenia Slovenskej republiky v rebríčkoch porovnávajúcich kvalitu podnikateľského prostredia](#) – 53. schôdza vlády SR (č. materiálu UV-1634/22).

„klasických“ licenčných zmlúv môžu subjekty využiť licenčnú zmluvu na vydanie diela, verejné licencie v prostredí internetu alebo požiadať organizáciu kolektívnej správy o uzavretie kolektívnej alebo hromadnej licenčnej zmluvy alebo rozšírenej hromadnej licenčnej zmluvy (tzv. ECL). Verejné licencie obsiahnuté v Autorskom zákone môžu pomôcť systému otvoreného vzdelávania a bolo by vhodné aj detailnejšie rozvinúť spoluprácu s MŠVVaŠ SR resp. Štátnym pedagogickým ústavom pri propagácii otvorených vzdelávacích zdrojov a ich využívania v praxi. Otvorené vzdelávacie zdroje predstavujú vzdelávacie, študijné alebo výskumné materiály, ktoré sú súčasťou public domain alebo sprístupnené pod takou licenciou, ktorá by umožnila ich voľné použitie, spracovanie a rozširovanie. Školy a vzdelávacie inštitúcie by tak mohli zabezpečiť šírenie kvalitného obsahu verejnosti, prilákanie študentov i väčšiu flexibilitu vzdelávania. Na lepšiu dostupnosť materiálov a celkové šírenie diel ako otvorených vzdelávacích zdrojov sa môžu využiť viaceré druhy verejných licencií, napríklad licencie Creative Commons alebo GPL.

S ohľadom na ochranu autorského práva je rovnako potrebné vziať do úvahy rýchlo sa vyvíjajúce nové služby v digitálnom prostredí (napr. cloudové služby, platformy zdieľajúce obsah alebo služby súvisiace s využívaním počítačových programov - softvérov), ich poskytovanie a následné rozširovanie. V tomto smere by sa zvyšovanie povedomia a informovanosti verejnosti primárne mohlo zamerať na podnikateľský sektor a na to nadväzujúce možné alternatívy fungovania autorskoprávných vzťahov v tejto oblasti (napr. možnosti udeľovania licencií, zmluvné riešenia).

Pri vedeckých a kultúrnych inštitúciách sa v súvislosti s autorským právom otvára predovšetkým **otázka digitalizácie kultúrneho dedičstva i iných relevantných materiálov**. Rovnako vzniká potreba kreovať úzke väzby s univerzitami a vysokými školami (napr. s jednotlivými ústavmi duševného vlastníctva právnických fakúlt) a zlepšiť tak vzdelávanie o duševnom vlastníctve.

Opatrenia v tejto strategickej oblasti by mali **stimulovať aj využívanie a zavádzania duševného vlastníctva MSP**, ktoré v nedostatočnej miere využívajú jeho potenciál. MSP³⁷, ktoré na Slovensku tvoria 99,9 % podiel z celkového počtu podnikateľských subjektov, poskytujú v podnikovej ekonomike pracovné príležitosti takmer trom štvrtinám (74 %) aktívnej pracovnej sily a podieľajú sa viac ako polovicou (55 %) na tvorbe pridanej hodnoty. Z analýzy EUIPO o duševnom vlastníctve MSP vyplýva, že hlavným dôvodom prečo MSP neregistrujú svoje priemyselné práva je nedostatok vedomostí o duševnom vlastníctve a o jeho výhodách. Systém sa im zdá príliš nákladný, zložitý a je náročné sa v ňom orientovať³⁸. Je preto potrebné sa v prvom rade zamerať na poradenstvo v oblasti duševného vlastníctva a súčasne poskytovať finančnú podporu pre inovatívne podniky.

Cielený prístup k MSP uplatňuje aj EÚ.³⁹ Propagácia, informovanie ako aj zapájanie sa kompetentných orgánov štátnej správy na národnej úrovni do procesov súvisiacich s existujúcimi nástrojmi a podpornými mechanizmami EÚ napomôže slovenským MSP využiť výhody z nich vyplývajúce.⁴⁰ Cieľom je aj vyššia participácia v pracovných skupinách EUIPO a EPO zameraných na podporu MSP.

Väčšina MSP na Slovensku, ale aj v celej EÚ nevlastní žiadne duševné vlastníctvo. Z tohto dôvodu ÚPV SR zaviedol v roku 2008 prediagnostiku priemyselných práv. V priebehu nasledujúcich rokov sa prediagnostika stala najúčinnším nástrojom podpory MSP nielen na Slovensku ale aj v iných krajinách EÚ. Snahou prediagnostiky je priblíženie priemyselného vlastníctva MSP, ktoré v dostatočnej miere

³⁷ Definícia MSP na https://ec.europa.eu/growth/smes/sme-definition_en.

³⁸ MSP, ktoré nevlastnili práva duševného vlastníctva, uviedli ako hlavný dôvod toho, že sa neusilovali o zápis práv, nedostatok vedomostí o duševnom vlastníctve. [Porovnávací prehľad týkajúci sa MSP v oblasti duševného vlastníctva, EUIPO 2019](#)

³⁹ „Podporovanie účinného využívania a zavádzania duševného vlastníctva, najmä malými a strednými podnikmi“ je jednou z piatich kľúčových oblastí Akčného plánu pre oblasť duševného vlastníctva na podporu obnovy a odolnosti EÚ.

⁴⁰ Napr. [Ideas powered by Business SME Fund](#) alebo [IPA4SME https://www.ipa4sme.eu/](https://www.ipa4sme.eu/).

neochraňujú svoje inovácie kvôli chýbajúcej informovanosti alebo kvôli nesprávnej podnikateľskej stratégii. Zámerom ÚPV SR je v budúcnosti **zvýšiť počet prediagnostík** s cieľom podpory MSP pri ich ďalšom rozvoji.

Ďalším zámerom je zavedenie **neformálnych cielených Návštev podnikov**, kde by sa konkrétnemu MSP vysvetlila dôležitosť ochrany, ale aj hodnota duševného vlastníctva v podmienkach a v prostredí daného MSP.

3.3 Vymožitelnosť práv duševného vlastníctva a posilnenie komercializácie

Práva duševného vlastníctva sú dôležitými podnikateľskými aktívami, ktoré prispievajú k zabezpečeniu toho, aby inovátori dostali za svoju prácu spravodlivú odmenu a aby sa podnecovali investície do výskumu a nových tvorivých ideí a činností.

Autorské pirátstvo a obchod s falšovaným tovarom⁴¹ predstavuje významné riziko, má rastúci trend a poškodzuje podnikateľské prostredie. Straty v podobe ušlých tržieb často vedú aj k strate pracovných miest a nezriedka majú aj fatálne následky aj pre samotných podnikateľov.

Odhaduje sa, že v rokoch 2012 - 2016 sa tržby v sektoroch intenzívne využívajúcich práva duševného vlastníctva v EÚ znížili z dôvodu prítomnosti falšovaných a pirátskych výrobkov na trhu v priemere o 7,4 %. Toto zníženie tržieb zodpovedalo strate takmer 468 000 pracovných miest. Vlády členských štátov EÚ v tejto súvislosti stratili viac ako 16 miliárd eur na daniach a príspevkoch na sociálne poistenie.⁴²

Okrem negatívneho vplyvu na podnikanie sa falšovanie výrobkov a autorské pirátstvo stáva aj výrazným zdrojom príjmu pre šedú ekonomiku i organizované skupiny. Nemenej významná je aj hrozba pre spotrebiteľa a jeho bezpečnosť a zdravie, hrozba pre verejné zdravie a životné prostredie.

Pri dosahovaní cieľov spojených s bojom proti porušovaniu práv duševného vlastníctva budú v maximálnej miere využité skúsenosti a poznatky Európskeho strediska pre sledovanie porušovania práv duševného vlastníctva⁴³. Propagovanie a zapájanie sa do aktivít Európskeho strediska pre sledovanie porušovania práv duševného vlastníctva je samozrejmosťou.

---

⁴¹ Škála falšovaných výrobkov je veľmi rozmanitá, medzi najčastejšie falšované výrobky patrí elektronika, potraviny a nápoje, športová obuv, oblečenie, hračky, hodinky, šperky, parfumy. Výnimkou ale nie je ani falšovanie liekov a zdravotníckych pomôcok. Počas pandémie COVID-19 sa zvýšil výskyt falšovaných testov, liekov, ochranných pomôcok a vakcín.

⁴² Správa EUIPO [2019 Status Report on IPR Infringement](#).

⁴³ Vykonať úlohu Európskeho strediska pre sledovanie porušovania práv duševného vlastníctva (tzv. Observatory) bol [nariadením \(EÚ\) č. 386/2012](#) poverený Úrad Európskej únie pre duševné vlastníctvo. Observatory je centrom excelentnosti v oblasti informácií a údajov týkajúcich sa porušení práv duševného vlastníctva, je fórom, v rámci ktorého sa stretávajú verejné orgány a súkromný sektor, zabezpečuje zber, analýzu a šírenie príslušných objektívnych, porovnateľných a spoľahlivých údajov o hodnote práv duševného vlastníctva a porušeníach týchto práv, určujúcim a presadzujúcim najlepšie postupy a stratégie v oblasti vymožitelnosti práv duševného vlastníctva a zvyšujúcim verejnú informovanosť o dosahu porušení práv duševného vlastníctva. <https://euipo.europa.eu/ohportal/sk/web/observatory/home>

Právna úprava vymožitelnosti práv duševného vlastníctva je ovplyvnená právnymi nástrojmi EÚ (oblasť súkromnoprávného a administratívno-právneho presadzovania práv)⁴⁴ a rešpektuje záväzky z medzinárodných zmlúv⁴⁵.

Uplatňovanie smernice (ES) 2004/48 o vymožitelnosti práv duševného vlastníctva je predmetom sledovania a vyhodnocovania na úrovni EÚ. Spoločným úsilím členských štátov EÚ je dosiahnuť systém účinného a vyváženého vymáhania práv duševného vlastníctva reflektujúceho potreby a výzvy dnešnej spoločnosti.

Civilnoprávne spory z oblasti duševného vlastníctva prerokujú a rozhodujú súdy. Kľúčovým prvkom pre systém vymožitelnosti práv duševného vlastníctva je **špecializácia súdov a sudcov**⁴⁶, a to z dôvodu úzko profilovanej agendy s rozsiahlou právnou úpravou a judikatúrou ako aj relatívne nízkeho nápadu sporov⁴⁷. Pre spory z priemyselného vlastníctva je ustanovená kauzálna príslušnosť Okresného súdu Banská Bystrica pre celé územie Slovenska.⁴⁸ V autorskoprávnych sporoch a sporoch z nekalosúťažného konania sú príslušné tri prvostupňové súdy: Okresný súd Bratislava I, Okresný súd Banská Bystrica a Okresný súd Košice I. Napriek špecializácii je možné ako jeden zo zdrojov slabej vymožitelnosti práva vnímať obmedzené personálne a finančné kapacity súdov.⁴⁹

Napriek tomu, že vytvorenie troch špecializovaných súdov pre spory z oblasti autorského práva výrazne pomohlo z hľadiska vymožitelnosti týchto práv, treba však poukázať na skutočnosť, že autorskoprávne rozhodnutia môžu byť často zaujímavé aj pre aplikačnú prax. Na základe rozhodnutých vecí sa dajú lepšie identifikovať problematické oblasti autorského práva, v ktorých spory vznikajú. V niektorých prípadoch týkajúcich sa najmä organizácií kolektívnej správy koná, okrem súdov, aj Protimonopolný úrad Slovenskej republiky. Preto by bolo rozumné v oblasti autorského práva prepojiť praktickú rozhodovaciu činnosť uvedených špecializovaných súdov, informácie o konaniach vedených Protimonopolným úradom SR s autorskoprávnou normotvorbou zabezpečenou MK SR a najsť prostriedky, ako by mohli tieto subjekty v nezaťažujúcej forme poskytovať určité informácie MK SR.

---

⁴⁴ [Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/48/ES z 29. apríla 2004 o vymožitelnosti práv duševného vlastníctva; nariadenie Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) č. 608/2013 z 12. júna 2013 o presadzovaní práv duševného vlastníctva colnými orgánmi a zrušení nariadenia Rady \(ES\) č. 1383/2003.](#)

⁴⁵ Dohoda o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva (dohoda TRIPS), Parížsky dohovor na ochranu priemyselného vlastníctva, Bernský dohovor o ochrane literárnych a umeleckých diel a Rímsky dohovor o ochrane umelcov, výrobcov zvukových záznamov a rozhlasových organizácií.

⁴⁶ Myšlienka špecializácie v oblasti sporov z priemyselného vlastníctva bola iniciovaná na vládnej úrovni už v roku 2000, kedy vtedajšia vláda SR svojím uznesením č. 666 z 23. augusta 2000 schválila návrh realizácie koncepcie koncentrácie priemyselno-právnej agendy na jeden súd s pôsobnosťou pre celé územie Slovenskej republiky. Koncentrácia agendy priemyselného vlastníctva na obmedzený počet súdov prebehla postupne a bola od 1. júla 2016 zavŕšená výlučnou kauzálnou príslušnosťou Okresného súdu Banská Bystrica ako súdu prvostupňového a Krajského súdu Banská Bystrica ako súdu druhostupňového.

⁴⁷ Podľa štatistických údajov Analytického centra MS SR bol nápad sporov z priemyselného vlastníctva (agenda CbPv) v roku 2020 – 65, v roku 2019 - 115, v roku 2018 - 105.

⁴⁸ Kauzálna príslušnosť Okresného súdu Banská Bystrica na spory z priemyselného vlastníctva ostala nedotknutá reformou súdnej mapy, čím je potvrdená nosná myšlienka potreby špecializácie sudcov vyjadrená v reforme súdnej mapy premisou, že *špecializovaný sudca sa rýchlejšie a ľahšie orientuje vo svojej oblasti, čo okrem rýchlosti predpokladá aj kvalitnejšie rozhodnutie.*

⁴⁹ Napríklad problematike ochrany priemyselných práv sa v súčasnosti venujú traja sudcovia na Okresnom súde v Banskej Bystrici. Títo traja sudcovia sa však tejto agende venujú aj popri inej civilnej aj obchodnej sporovej agende. Vzhľadom na nápad agendy aj v iných veciach bez ohľadu na snahu týchto sudcov, nie je v ich kapacitných a personálnych možnostiach venovať sa prednostne len tejto problematike. Niekoľko rokov trvajúce spory, najmä v oblasti priemyselných práv, kde doba ochrany je v niektorých prípadoch časovo limitovaná, pôsobia negatívne na právnu istotu a vôľu subjektov, obracať sa na súd. Je preto nanajvýš vhodné pokračovať v nastúpenej špecializácii Okresného súdu v Banskej Bystrici, s čím je spojená aj potreba kapacitného, personálneho a finančného posilňovania tohto súdu.

Pri sporoch týkajúcich sa duševného vlastníctva subjekty preferujú súdne konanie. V iných krajinách sa však často dostávajú do popredia **alternatívne metódy riešenia sporov** ako je využitie mediácie, rozhodcovského konania alebo arbitráže. Tieto inštitúty čoraz viac zdôrazňuje aj EÚ vo svojich legislatívnych aktoch. Z toho dôvodu by bolo dobré zamerať sa na lepšie využitie týchto inštitútov v autorskoprávnej a priemyselnoprávnej oblasti aj na Slovensku a nastaviť celkové prostredie duševného vlastníctva tak, aby ich subjekty začali s dôverou využívať a dohodnuté dojednania následne zodpovedne rešpektovať.

Rovnako bude preskúmaná **možnosť podpory prvkov mediácie v sporových konaniach pred ÚPV SR**. V máji 2022 podpísali generálny riaditeľ WIPO a predseda ÚPV SR Memorandum o porozumení v oblasti alternatívneho riešenia sporov z duševného vlastníctva.⁵⁰ ÚPV SR je členom pracovnej skupiny pre alternatívne riešenie sporov, ktorá bola vytvorená v septembri 2021 v rámci projektu EUIPO.⁵¹

Budú preskúmané ďalšie **možnosti využitia potenciálu, resp. zviditeľnenia alternatívneho riešenia sporov a mediácie v oblasti sporov z duševného vlastníctva**. Príkladom môže byť spustenie alternatívneho riešenia doménových sporov v doméne najvyššej úrovne .sk, ktoré zastrešuje Arbitrážne centrum pre alternatívne riešenie doménových sporov, v roku 2017.⁵²

Vyšetrovanie trestných činov proti priemyselným právam⁵³ je v delenej kompetencii MV SR (vyšetrovateľ Policajného zboru) a MF SR (vyšetrovateľ finančnej správy), ak ide o trestné činy spáchané v súvislosti s porušením colných predpisov. Vyšetrovanie trestných činov z porušenia autorského práva (§ 283 Trestného zákona) je v kompetencii MV SR.

Na prerokovanie priestupkov a iných správnych deliktov na úseku priemyselného vlastníctva sú príslušné colné orgány, resp. colný úrad.⁵⁴ Na prerokovanie priestupkov na úseku kultúry, medzi ktoré patrí aj neoprávnené použitie diela alebo umeleckého výkonu podľa autorského práva, sú príslušné obvodné úrady.

Problematika vymožitelnosti práv duševného vlastníctva (v jej civilnoprávných, administratívnych a trestnoprávných aspektoch) je v rámci štátnej správy pokrytá viacerými rezortmi; spoločné fórum pre ich vzájomnú diskusiu predstavuje **Medzirezortná komisia pre koordináciu spolupráce v oblasti boja proti falšovaniu a autorskému pirátstvu**.⁵⁵ Komisia bude aj naďalej, na pravidelnej báze ale aj ad hoc, vyvíjať aktivity spojené so sledovaním, posudzovaním, zabezpečovaním a koordináciou riešenia záležitostí medzirezortného charakteru týkajúcich sa problematiky ochrany a porušovania práv duševného vlastníctva, ktoré presahujú rámec pôsobnosti jedného rezortu.

---

⁵⁰ Predmetom memoranda je spolupráca najmä v oblastiach zvyšovania povedomia o postupoch alternatívneho riešenia sporov, identifikácie a školenia mediátorov a rozhodcov špecializujúcich sa na spory z duševného vlastníctva, poskytovanie špecializovaných vzdelávacích aktivít a tréningových programov.

⁵¹ Úlohou pracovnej skupiny je mapovanie existujúcich možností alternatívneho riešenia sporov v oblasti duševného vlastníctva v krajinách EÚ, propagácia využívania alternatívneho riešenia sporov hlavne zo strany MSP, spolupráca v oblasti školení, tréningov a kurzov pre mediátorov a zavádzanie služieb alternatívneho riešenia sporov na národných úradoch priemyselného vlastníctva.

⁵² <https://adr.eisionline.org/sk/>

⁵³ § 281 (Porušovanie práv k ochrannej známke, označeniu pôvodu výrobku a obchodnému menu) a § 282 (Porušovanie priemyselných práv) Trestného zákona.

⁵⁴ Špeciálna úprava priestupkov a iných správnych deliktov na úseku priemyselného vlastníctva je v zákone č. 486/2013 Z. z. o presadzovaní práv duševného vlastníctva colnými orgánmi [§ 22 písm. c); § 22 písm. d)], § 29].

⁵⁵ Zriadenie komisie bolo schválené uznesením vlády SR č. 198 zo 16. marca 2011. V komisii je zastúpené MF SR, MK SR, MV SR, MS SR, Ministerstvo zdravotníctva SR, Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, Finančné riaditeľstvo SR, Generálna prokuratúra SR, Slovenská obchodná inšpekcia, Štátny pedagogický ústav a ÚPV SR.

Budú preskúmané **alternatívy možného recyklovania tovaru porušujúceho práva duševného vlastníctva** namiesto zničenia a darovania, nakoľko jedným z hlavných cieľov Slovenska je Zelená ekonomika, reforma a investície z POO v oblasti zelenej transformácie.

Budú preskúmané ďalšie spôsoby ako zlepšiť chápanie rozsahu a dosahu porušení práv duševného vlastníctva širokou verejnosťou.

V prípade súdnych sporov a trestných konaní často vyvstáva ako neriešiteľná otázka vyčíslvania vzniknutej škody (resp. nemajetkovej ujmy). Situáciu komplikuje nedostatok osôb spôsobilých poskytnúť v tejto veci odborné vyjadrenie a neexistencia resp. nedostatok špecializovaných znalcov na posudzovanie škody v oblasti autorského práva a práv duševného vlastníctva.⁵⁶ To spôsobuje problémy pri ustanovovaní ad hoc znalcov pre každé jednotlivé konanie.

POO označuje ako jeden z predpokladov dosiahnutia rozvoja sektorov s vysokou pridanou hodnotou, vyššej dlhodobej inovatívnosti a konkurencieschopnosti slovenských podnikov spoluprácu verejného a súkromného sektora.⁵⁷

Efektívna spolupráca akademických a vedeckovýskumných inštitúcií na jednej strane a podnikateľského sektora na strane druhej je nesporne jedným zo základných predpokladov ekonomického rastu. POO navrhuje opatrenia *s cieľom stimulácie súkromnej participácie na výskume, vývoji a inováciách a vytvorenie možnosti financovania uceleného inovačného cyklu od základného výskumu až po uvedenie produktu na trh, pričom cieľom je podporiť nielen kvantitu, ale aj kvalitu inovácií.*

V oblasti transferu technológií bude preskúmaná možnosť **nadväzujúcich komplementárnych opatrení súvisiacich s ochranou duševného vlastníctva.**

V oblasti komercializácie⁵⁸ technických riešení chránených patentom bude venovaná pozornosť **optimalizácii prístupu k ponukám licencií zo strany prihlasovateľa alebo majiteľa patentu.**

Pozornosť bude venovaná aj problematike **zhodnocovania práv duševného vlastníctva a kolateralizácie duševného vlastníctva**, ktoré by malým a stredným podnikom a start-upom mohli značne pomôcť pri získavaní finančných zdrojov na ďalší výskum a vývoj, a tým neskôr zlepšiť ich postavenie na trhu, keďže uvedené subjekty v regióne Vyšehradskej skupiny (V4) zápasia dlhodobo s nedostatkom kapitálu a absenciou ekosystému rizikového kapitálu.

Konkrétnou iniciatívou v tomto smere bude vypracovanie analýzy situácie s ohľadom na komercializáciu a kolateralizáciu duševného vlastníctva na úrovni krajín V4 v spolupráci s WIPO, Vyšehradským patentovým inštitútom (VPI) a Medzinárodným vyšehradským fondom. Praktickým výsledkom by bolo vytvorenie určitej metodológie, štandardov odhadovania rizík a prepojenie na finančné inštitúcie v regionálnom kontexte na úrovni V4.

⁵⁶ Napr. v odbore 26 00 00 Priemyselné vlastníctvo, ustanovenom vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 228/2018 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov výslovne, je podľa informácií z webového sídla MS SR zapísaných 32 znalcov.

⁵⁷ *Problémom výskumno-inovačného prostredia je minimálna spolupráca súkromného a verejného sektora, ktorá by mala viesť k novým nápadom, a to pravdepodobne aj pre nedostatok nástrojov motivujúcich k vzájomnej interakcii a spolupráci.* (POO, Komponent 9, str. 334).

⁵⁸ Komercializácia je proces vedúci k finančnému zhodnoteniu vzniknutého výsledku výskumu a vývoja.

V rámci spolupráce akademických a vedeckovýskumných inštitúcií a podnikateľského sektora dochádza k nakladaniu s majetkom akademických inštitúcií v podobe duševného vlastníctva. Pre komerčné využitie majetku v podobe duševného vlastníctva ho inštitúcia ako ocenený majetok zaraďuje do účtovníctva. Ďalšie nakladanie s ním ale nie je v príslušnej legislatíve ošetrené (verejné vedeckovýskumné inštitúcie) alebo je nakladanie s ním v rámci transferu technológií v príslušnej legislatíve priamo znemožnené (štátne vedeckovýskumné inštitúcie). Aktuálne legislatívne prostredie vyvoláva pri komercializácii duševného vlastníctva vo vlastníctve akademických a vedeckovýskumných inštitúcií neistotu alebo realizáciu komercializácie priamo znemožňuje. V rámci implementácie národného projektu Národná infraštruktúra pre podporu transferu technológií – NITT SK II bola v rokoch 2020 a 2021 v spolupráci s MF SR (gestor dotknutej legislatívy) vypracovaná legislatívna analýza a návrhy na novelizáciu príslušných legislatívnych predpisov. **Novelizácia identifikovaných legislatívnych predpisov** jednoznačne prispeje k posilneniu komercializácie a zefektívneniu transferu technológií.⁵⁹

Ďalším nástrojom zefektívňovania prostredia pre realizáciu transferu technológií, ktorý je v súčinnosti s cieľmi národného projektu MŠVVaŠ SR, je **zapájanie dotknutých inštitúcií** (SAV, vysoké školy a univerzity, rezortné výskumné ústavy) **do procesu optimalizácie prostredia pre realizáciu transferu technológií** prostredníctvom aktivít:

- podpora rozvoja pracovísk pre transfer technológií na akademických inštitúciách ako centralizovaných pracovísk s kompetenciou pre správu celého duševného vlastníctva inštitúcie
- podpora rozvoja interného legislatívneho prostredia (smernice, predpisy, pravidlá) slovenských akademických inštitúcií v oblasti nakladania s duševným vlastníctvom
- rozvoja nástrojov na národnej úrovni pre podporu realizácie transferov technológií
  - Patentový fond pre financovanie relevantných prihlášok predmetov priemyselného vlastníctva
  - Proof of Concept fond pre financovanie prezentovateľnosti výstupov vedeckovýskumných projektov v podobe duševného vlastníctva ako realizovateľných prototypov
- vytvorenie záväzných minimálnych štandardov pre nakladanie s duševným vlastníctvom na pôde akademických inštitúcií, ich implementácia do interných smerníc akademických inštitúcií a vytvorenie kontrolného mechanizmu na monitorovanie dodržiavania minimálnych štandardov slovenskými akademickými inštitúciami.

Na podporu profesionálneho transferu technológií na výskumných inštitúciách s cieľom dosiahnutia efektívnejšieho transferu technológií je zamerané aj jedno z opatrení Národnej stratégie výskumu, vývoja a inovácií 2030 (opatrenie 1.2.3.1 Podpora profesionálneho technologického transferu na verejných výskumno-vývojových organizáciách a posun CVTI SR a ÚPV SR smerom ku konzultačnej a vzdelávacej činnosti). K dosiahnutiu tohto cieľa prispievajú aj **konzultačné a vzdelávacie činnosti ÚPV SR a CVTI SR** a suplementárne podporné služby v oblasti transferu technológií CVTI SR. Vytýčime hranice konzultačných a vzdelávacích aktivít resp. kompetencií CVTI SR a ÚPV SR, tak aby ich duplicitným poskytovaním nedochádzalo k neúčelnému využívaniu zdrojov a aby mali inovácie zo Slovenska všetky najkvalitnejšie služby pre predpoklad ich rastu a uplatnenia sa aj v zahraničí.

---

⁵⁹ V predmetnej oblasti už prebiehajú pracovné rokovania medzi MF SR a MŠVVaŠ SR.

3.4 Zintenzívnenie medzinárodnej spolupráce

Ochrana duševného vlastníctva má v globalizovanom svete voľného obchodu strategické postavenie. Medzinárodné a EÚ pravidlá ochrany duševného vlastníctva sú transponované do regionálnych a národných právnych úprav zabezpečujúc tým elementárnu kompatibilitu v rámci obchodných vzťahov (bližšie pozri časť 3.1). Zároveň sa týmto aktívne podporuje komercializácia inovácií a transfer technológií. Aktívna účasť na medzinárodných rokovaníach ako aj na rokovaníach v inštitúciách EÚ je nevyhnutný predpoklad na presadzovanie národných záujmov pri formovaní globálnych pravidiel.

Hlavnými partnermi sú:

Svetová organizácia duševného vlastníctva (WIPO)

WIPO je odborná organizácia systému OSN so sídlom v Ženeve, ktorej poslaním je medzinárodná ochrana výsledkov tvorivej duševnej činnosti občanov zmluvných štátov, ako aj ďalší rozvoj medzinárodného systému ochrany duševného vlastníctva, vrátane podpory inovácií a kreatívneho myslenia, inovačných politík, a tým aj ekonomického rozvoja členských štátov.

WIPO každoročne poukazuje Slovensku podiel na prerozdelenom zisku z poplatkov, ktorý závisí od počtu podaných medzinárodných prihlášok ochranných známk. Výšku zisku zobrazuje graf v prílohe č. 2. Úroveň aktivity prihlasovateľov, vrátane slovenských, sa automaticky prejavuje na hospodárskom výsledku organizácie a prerozdelenom zisku.

Z hľadiska zviditeľnenia sa a politickej angažovanosti na pôde WIPO prebralo Slovensko na rok 2022 funkciu koordinátora Regionálnej skupiny stredoeurópskych a pobaltských štátov (CEBS), ktorá reprezentuje 19 štátov na rokovaníach WIPO. Naďalej je však dôležité aktívne zapojenie a podpora nasledujúcich koordinátorov skupiny CEBS vo WIPO, ako aj posúdenie možnosti prebratia funkcie koordinátora opätovne po niekoľkých rokoch.

Európska patentová organizácia (EPO)

EPO je medzinárodná regionálna organizácia zmluvných štátov so sídlom v Mníchove. Cieľom EPO je zlepšiť kvalitu a efektívnosť európskeho patentového systému tak, aby lepšie slúžil rozvoju priemyslu v jednotlivých členských štátoch. EPÚ ako výkonný orgán EPO udeľuje európske patenty, ktoré môžu nadobudnúť účinky až pre 39 zmluvných štátov a na základe dohôd o rozšírení v ďalších štyroch štátoch.

Členstvo v EPO prispieva k vytváraniu predvídateľného a transparentného právneho prostredia priaznivého pre podnikateľskú činnosť, inovačné procesy na Slovensku a transfer nových technológií. Posilňuje záujem investorov rozvíjať svoje aktivity na Slovensku a má kladný vplyv na postavenie Slovenska v európskom hospodárskom priestore.

Každý zmluvný štát platí na účet EPO za každý udržiavaný európsky patent v danom štáte čiastku rovnajúcu sa pomernej časti tohto poplatku stanovenej Správnou radou EPO, takže príjmy z udržiavacích poplatkov za európske patenty tvoria nezanedbateľnú časť príjmov štátneho rozpočtu z oblasti priemyselného vlastníctva. Vývoj príjmov z týchto poplatkov znázorňuje graf prílohy č. 2.

Úrad Európskej únie pre duševné vlastníctvo (EUIPO)

EUIPO je decentralizovaná agentúra EÚ so sídlom v Alicante v Španielsku, ktorá spravuje jednotné právne tituly na zabezpečenie jednotnej ochrany práv duševného vlastníctva v celej EÚ - ochranné známky EÚ a dizajny Spoločenstva. Tieto práva dopĺňajú vnútroštátne práva duševného vlastníctva a sú prepojené na medzinárodné systémy ochrany duševného vlastníctva.

EUIPO taktiež vykonáva úlohy spojené s činnosťou Európskeho strediska pre sledovanie porušovania práv duševného vlastníctva⁶⁰ a úlohy, ktoré mu boli uložené v súvislosti s osirelými dielami a obchodne nedostupnými dielami⁶¹.

V svetle aktuálnych návrhov EK sa navrhuje rozšíriť kompetencie EUIPO o správu a podporu systému zemepisných označení.

Úrad spoločstva pre odrody rastlín (CPVO)

Úlohou CPVO so sídlom v Angers (Francúzsko) je poskytnúť a spropagovať účinný systém práv duševného vlastníctva, ktorý podporuje vytváranie nových odrôd rastlín v prospech spoločnosti. Tento systém právnej ochrany (Európska právna ochrana odrôd; Community Plant Variety Rights - CPVR) zabezpečuje teritoriálnu platnosť na celom území EÚ a to prostredníctvom jednej prihlášky, jedným technickým skúšaním odrody a jedným pozitívnym rozhodnutím o právnej ochrane. Legislatívne je činnosť CPVO upravená v nariadení Rady (ES) č. 2100/94 o právach spoločstva k odrodám rastlín. Vymožiteľnosť a uplatnenie práva k odrode sú v takomto prípade jednoduchšie, keďže podlieha legislatíve EÚ a nie je nutné, aby si držiteľ práva k odrode uplatňoval svoje právo v každej krajine samostatne. Pre vykonávanie skúšok odlišnosti, vyrovnanosti a stálosti za účelom udeľovania Európskej právnej ochrany je pre 29 poľných a zeleninových druhov úradom CPVO akreditovaný aj slovenský Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave. Slovensko má v súčasnosti zástupcu na pozícii technického experta CPVO pre vykonávanie kvalitatívnych auditov v Európskych skúšobných úradoch a zároveň stáleho zamestnanca CPVO pre oblasť právnej ochrany nových odrôd rastlín poľných druhov.

Inštitúcie Európskej únie

Členstvo v EÚ prinieslo okrem voľného pohybu osôb, tovaru, služieb a kapitálu aj možnosť byť súčasťou jednotného trhu EÚ. S tým priamo súvisí možnosť aktívnej účasti na tvorbe a formovaní pravidiel fungovania európskeho projektu. Adekvátne a profesionálne zastúpenie v týchto procesoch je nevyhnutným predpokladom systematického presadzovania národných záujmov a podpory spolupráce. Skúsenosti získané počas historicky prvého slovenského predsedníctva v Rade Európskej únie potvrdzujú opodstatnenosť a zmysluplnosť permanentnej aktívnej reprezentácie ÚPV SR a MK SR v inštitúciách EÚ prostredníctvom svojich zástupcov na Stálom zastúpení SR pri EÚ v Bruseli.

Vyšehradský patentový inštitút (VPI)

V roku 2015 bola uzatvorená štvorstranná Dohoda o Vyšehradskom patentovom inštitúte, ktorý bol zriadený ako medzivládna organizácia krajín V4. Jedná sa o výnimočný zmluvný projekt, na ktorom sa dohodli parlamenty všetkých krajín Vyšehradskej skupiny, tak opozície aj koalície. Na zasadaní Valného zhromaždenia WIPO v októbri 2015 bol VPI schválený za orgán pre medzinárodnú rešerš a medzinárodný predbežný prieskum v zmysle PCT, čím sa zaradil do dvadsiatky globálne najvýznamnejších medzinárodných patentových autorít. Činnosť VPI prispieva k účinnému presadzovaniu inovačnej politiky a podpore ekonomického rastu a konkurencieschopnosti v regióne strednej a východnej Európy.

⁶⁰ Pozri [nariadenie Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) č. 386/2012 z 19. apríla 2012 o poverení Úradu pre harmonizáciu vnútorného trhu \(ochranné známky a dizajny\) úlohami súvisiacimi s vymožiteľnosťou práv duševného vlastníctva, vrátane zhromažďovania zástupcov verejného a súkromného sektora ako Európskeho strediska pre sledovanie porušovania práv duševného vlastníctva](#).

⁶¹ Pozri [smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2012/28/EÚ z 25. októbra 2012 o určitých povolených spôsoboch použitia osirelých diel a smernicu Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) 2019/790 zo 17. apríla 2019 o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom na digitálnom jednotnom trhu a o zmene smerníc 96/9/ES a 2001/29/ES](#).

ZÁVER

Národná stratégia duševného vlastníctva predstavuje ucelený strategický dokument pre rozvoj ochrany duševného vlastníctva na Slovensku. Dokument mapuje a hodnotí stav ochrany duševného vlastníctva na Slovensku, predstavuje kľúčových aktérov a navrhuje možnosti ďalšieho postupu smerujúceho k posilneniu ochrany duševného vlastníctva na Slovensku.

Ambíciou Národnej stratégie duševného vlastníctva nie je nahrádzať strešné dokumenty v oblasti vedy, výskumu a inovácií; Národná stratégia duševného vlastníctva sa cielene zameriava na oblasť ochrany duševného vlastníctva, sleduje POO a jej cieľom je identifikovať možnosti a vo všeobecnosti pomenovať realizovateľné a dosiahnuteľné opatrenia v oblasti ochrany duševného vlastníctva, ktorými je možné prispieť k zlepšeniu inovačného ekosystému krajiny a ktoré by mohli byť vykonané bez ohľadu na meniace sa vonkajšie prostredie.

Súčasťou Národnej stratégie duševného vlastníctva nie je popis konkrétnych opatrení a akčný plán ich implementácie; ich vypracovanie bude objektívne možné až po schválení Národnej stratégie výskumu, vývoja a inovácií do 2030 a súvisiaceho akčného plánu.

Hlavným koordinátorom prípravy Národnej stratégie duševného vlastníctva, ako prierezového dokumentu týkajúceho sa vecných kompetencií viacerých orgánov štátnej správy, je ÚPV SR.⁶²

---

⁶² Na prípravu strategického dokumentu bola zriadená externá pracovná skupina zložená zo zástupcov verejnej správy, zástupcov akademického prostredia ako aj zástupcov podnikateľského prostredia (pracovnú skupinu vytvorili zástupcovia nasledovných inštitúcií – Ministerstvo kultúry SR, Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR, Ministerstvo spravodlivosti SR, finančná správa, Centrum vedecko-technických informácií SR, Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky, Slovenská rektorská konferencia, Slovenská akadémia vied, Slovenská komora patentových zástupcov, Slovenská advokátska komora, Slovenská obchodná a priemyselná komora, Združenie podnikateľov Slovenska).

Pracovná verzia Národnej stratégie duševného vlastníctva bola dňa 30.8.2022 uverejnená na webovom sídle ÚPV SR na verejnú konzultáciu. Verejná konzultácia bola otvorená do 10.9.2022. Účelom verejnej konzultácie bolo umožniť širokej verejnosti vyjadriť svoj názor, a to ešte vo fáze pred formálnym zahájením pripomienkovania v rámci medzirezortného pripomienkového konania.

Medzirezortné pripomienkové konanie (LP/2022/777) sa uskutočnilo od 16.11.2022 do 30.11.2022.

Národná stratégia duševného vlastníctva bola 4.1.2023 predložená na rokovanie poradných orgánov vlády SR – Hospodárskej a sociálnej rade Slovenskej republiky a Rade vlády Slovenskej republiky pre vedu, techniku a inovácie. Na rokovanie vlády Slovenskej republiky bola Národná stratégia duševného vlastníctva preložená bez stanoviska Hospodárskej a sociálnej rady Slovenskej republiky, a to z dôvodu neuskutočnenia plánovaného plenárneho zasadnutia Hospodárskej a sociálnej rady Slovenskej republiky dňa 20. februára 2023 z dôvodu, že by plenárne zasadnutie nebolo uznášaniaschopné. Rada vlády Slovenskej republiky pre vedu a techniku a inovácie materiál vo februári 2023 per rollam prerokovala a schválila.

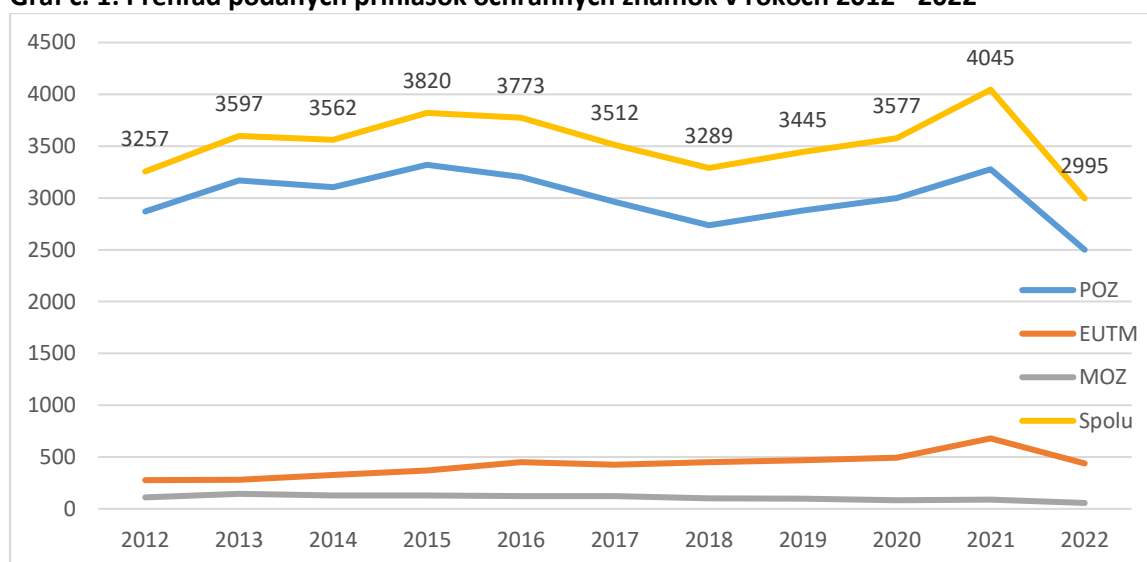

Prílohy

Príloha č. 1 Štatistické údaje o vývoji práv duševného vlastníctva na Slovensku 2012 - 2022

Najviac využívaným prostriedkom ochrany priemyselných práv sú prihlášky ochranných známkov (POZ), ktoré odrážajú netechnologické inovácie vo všetkých oblastiach hospodárskeho života vrátane služieb. Zároveň nám indikujú počet tovarov a služieb, ktoré sa na trhu udržia dlhodobejšie. Umožňujú podnikom budovať značku, ktorá pomáha spotrebiteľom získavať informácie o kvalite a prínosoch jednotlivých výrobkoch a služieb. Údaje o ochranných známkach vytvárajú aj spojenie medzi inováciami a trhom. V prípade ochranných známkov si môže prihlasovateľ zvoliť jednu z troch ciest na získanie ochrany – národnú, EÚ a medzinárodnú. V poslednom roku klesol počet národných prihlášok o 25 %, počet prihlášok ochranných známkov EÚ (EUTM) klesol o 35 % a počet prihlášok medzinárodných ochranných známkov (MOZ) o 36 %.

Graf č. 1: Prehľad podaných prihlášok ochranných známkov v rokoch 2012 - 2022

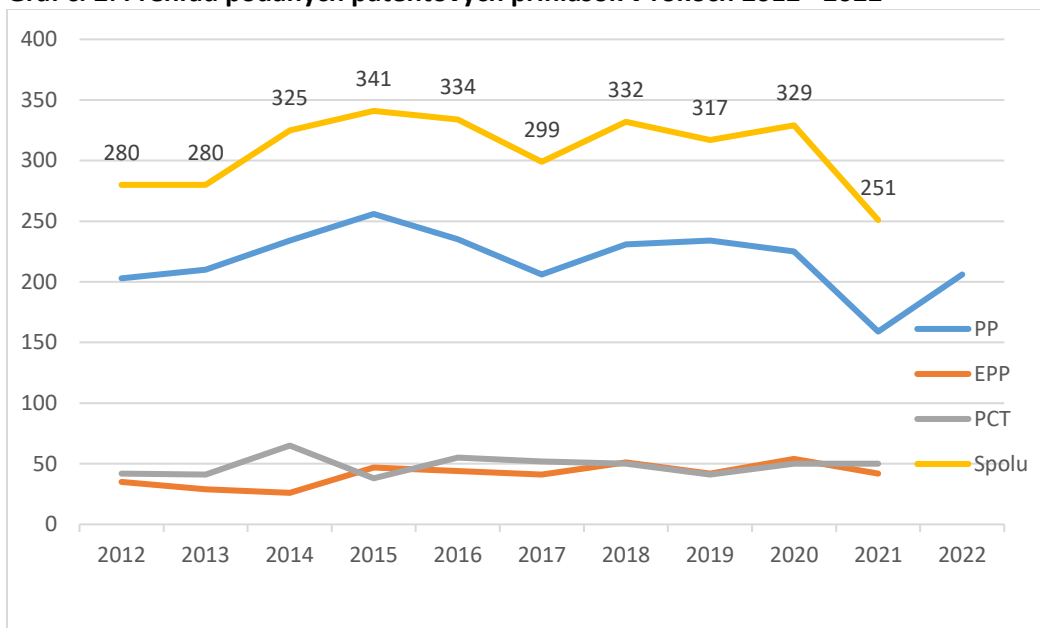

Zdroj: Databázy ÚPV SR, EUIPO a WIPO

Najreprezentatívnejší pohľad na inovácie ponúkajú patentové prihlášky, keďže udelené patenty umožňujú ich majiteľom chrániť inovačné technické riešenia, a tým zvyšovať ich hodnotu a konkurencieschopnosť. Slovenskí prihlasovatelia okrem národných patentových prihlášok (PP) môžu svoje inovácie prihlásiť na ochranu aj prostredníctvom európskych patentových prihlášok (EPP) v EPO alebo medzinárodných prihlášok podľa Zmluvy o patentovej spolupráci (PCT). V roku 2022 bol zaznamenaný nárast o 29,6 % pri národných patentových prihláškach.

Graf č. 2: Prehľad podaných patentových prihlášok v rokoch 2012 - 2022

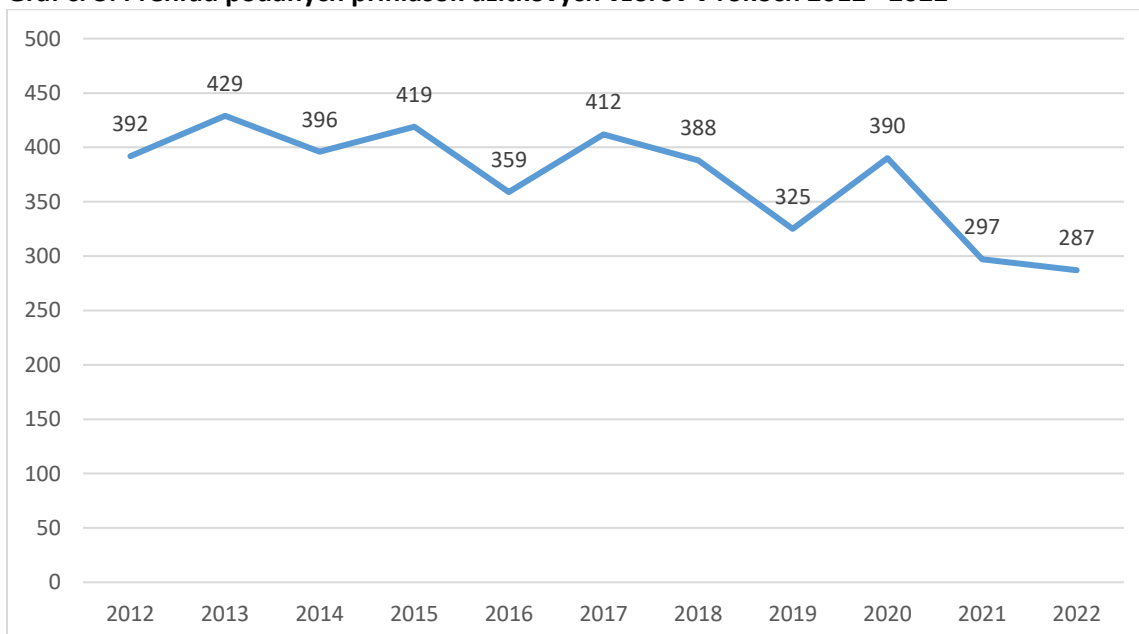

Zdroj: Databázy ÚPV SR, EPO a WIPO

(*počet prihlášok EPP a PCT za rok 2022 ešte nie je k dispozícii)

Formou právnej ochrany nových priemyselne využiteľných technických riešení, ktoré sú výsledkom vynálezovskej činnosti z akejkoľvek oblasti techniky, sú úžitkové vzory. Tento typ ochrany je preferovaný u slovenských prihlasovateľov kvôli nižším prihlasovacím poplatkom a kratšej dobe konania predchádzajúceho zápisu do registra, teda schopnosti lepšie kopírovať cyklus inovácie. V roku 2022 bolo podaných o 3,4 % menej prihlášok úžitkových vzorov ako v predchádzajúcom roku.

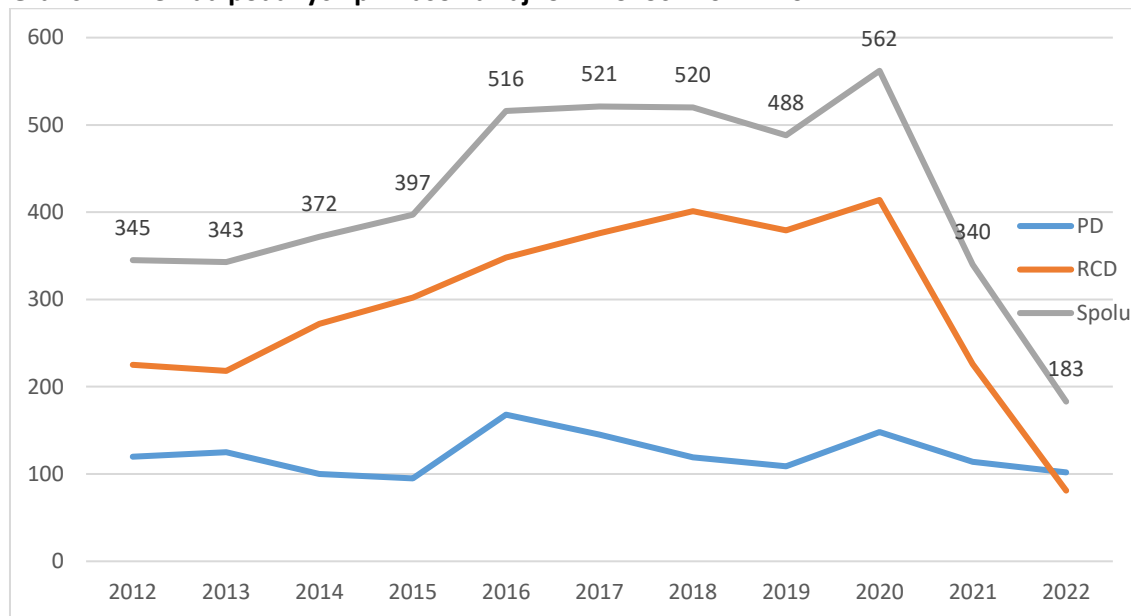
Graf č. 3: Prehľad podaných prihlášok úžitkových vzorov v rokoch 2012 - 2022

Zdroj: Databáza ÚPV SR

Dizajnom sa chráni vonkajšia úprava výrobku. Slovenskí dizajnéri vo väčšej miere využívajú možnosť ochrany na úrovni EÚ ako na národnej úrovni pri podaní prihlášok dizajnov (PD). Táto skutočnosť je zrejme dôsledkom relatívne nízkych poplatkov za zápis dizajnu spoločenstva do registra EUIPO (RCD).

Graf č. 4: Prehľad podaných prihlášok dizajnov v rokoch 2012 - 2022

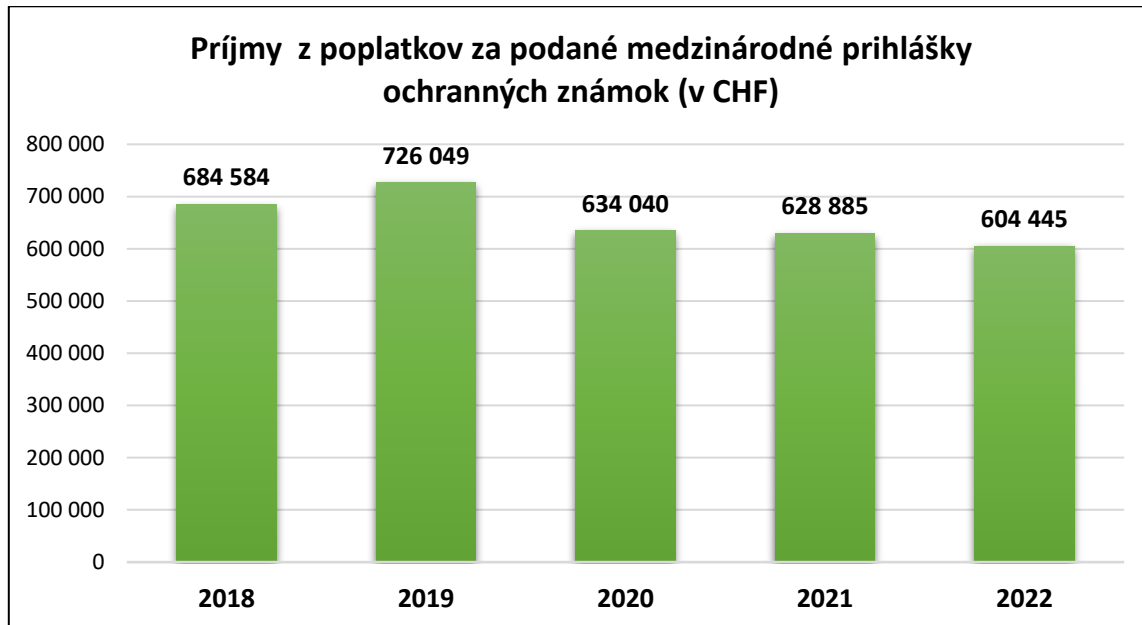
Zdroj: Databázy ÚPV SR a EUIPO

Prehľad v oblasti autorského práva a práv súvisiacich s autorským právom

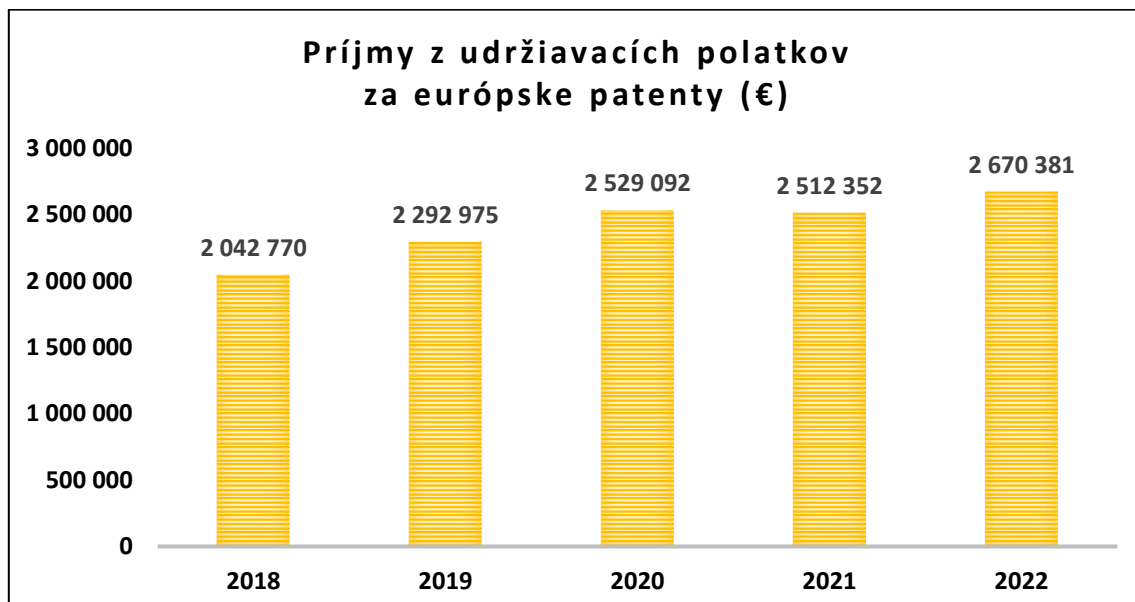
Autorské právo je založené na neformálnom princípe vzniku, na ochranu nie je potrebná žiadna registrácia, autorské právo vzniká automaticky (vytvorením príslušného predmetu autorského práva alebo práva súvisiaceho s autorským právom a jeho vyjadrením v podobe vnímateľnej zmyslami). Z toho dôvodu je merateľnosť vzniku nových autorskoprávne chránených predmetov veľmi ťažko kvantifikovateľná. MK SR však vníma zvýšený záujem občanov zaujímajúcich sa o ochranu prostredníctvom autorského práva, ako aj o možnosť licencovania a uzatvárania licenčných zmlúv. Hoci autorskoprávna ochrana v prípade slovenských podnikov nie je úplne bežná (keďže autorom môže byť iba fyzická osoba), často môže dopĺňať priemyselno-právnu ochranu (napr. v prípade dizajnu, ku ktorému môže vzniknúť aj autorské právo). Podniky tiež môžu na základe zákona vykonávať majetkové práva k dielam a iným predmetom ochrany, pokiaľ boli autormi ich zamestnanci.

Príloha č. 2 Výšky príjmov z medzinárodných organizácií

Svetová organizácia duševného vlastníctva

Európska patentová organizácia

Vyšehradský patentový inštitút

